

۳ گام تا ورود به دنیای گاوها و خرس‌ها

تهیه شده توسط تیم بورسینس

www.Bourseiness.com

راهنمای جامع و کاربردی
برای شروع سرمایه‌گذاری در بازار بورس

همراه با سوال و جواب‌های متداول

این فایل به رایگان در اختیار شما قرار گرفته است، اما تصور کنید برای آن هزینه‌ی هنگفتی پرداخت کردید تا با دقت مطالعه نمایید.

امیدواریم استفاده کنید و برای دوستان‌تان نیز ارسال نمایید.

تیم بورسینس – www.bourseiness.com

به دنیای بورس و سرمایه‌گذاری خوش آمدید.

در بورس‌های دنیا از دو حیوان به عنوان نماد معامله‌گران حرفه‌ای نام برده می‌شود: گاوها و خرسها

معامله‌گران می‌گویند گاوها و خرسها پول در می‌آورند. یک گاو با شاخ‌هایش می‌جنگد و به وسیله آن حریف را به سمت بالا پرتاب می‌کند. گاوها خریداران هستند، کسانی که روندهای صعودی را تشخیص می‌دهند و از افزایش قیمت پول در می‌آورند. اما یک خرس با پنجه‌هایش حریف را به زمین می‌کوبد خرسها فروشندگانی هستند که با فروش در روندهای نزولی از ریزش قیمت به سود می‌رسند.

«گاوها» و «خرسها» دو دسته بزرگ معامله‌گران و سهامداران بورس را تشکیل می‌دهند. «گاوها» سرمایه‌گذارانی هستند که معتقدند قیمت سهام به اضافه شاخص بازار با رشد مواجه خواهد شد. اما «خرسها» اعتقاد دارند که ممکن است قیمت سهام و شاخص‌های بازار، با افت مواجه شوند. با این حال نمی‌شود تصور کرد که یک «گاو» در بورس اوراق بهادار، همیشه یک «گاو» خواهد ماند. ممکن است ریسک سیاسی و اقتصادی موجب تغییر دیدگاه او شده و تبدیل به یک «خرس» شود. برعکس این موضوع هم کاملاً قابل تصور است. ممکن است یک «خرس» در یک فضای مثبت به «گاو» تبدیل گردد. این قاعده فقط مخصوص بورس‌های اوراق بهادار نیست. در بازارهای دیگر هم می‌شود سرمایه‌گذاران را به دو دسته تقسیم کرد. دسته «مثبت‌نگران» و دسته «منفی‌نگران».

دقت کنید. نام‌گذاری معامله‌گران و سرمایه‌گذاران به «گاوهای نر» و «خرسها» حاصل تخیل ما یا یک شخص خاص دیگر نیست و این نام‌گذاری قصد ندارد به فعالان بازار بورس یا افراد دیگر توهین کند. این قاعده به یک نماد کلاسیک در تمام بورس‌های دنیا تبدیل شده است. یعنی در بورس‌های بزرگ دنیا هم، سرمایه‌گذاران را به همین دو دسته تقسیم کرده‌اند. نمی‌دانم آیا شما تاکنون به نیویورک سفر کرده‌اید یا نه. اگر سفر کرده‌اید قطعاً «وال استریت» را از نزدیک دیده‌اید. «وال استریت» نام خیابانی است که «بورس وال استریت» در آن بنا شده است. چندمتر مانده به در ورودی معروف این بورس، دو مجسمه بزرگ دیده می‌شود. مجسمه یک گاو بزرگ که در مقابل یک خرس تنومند قرار گرفته است. دو نماد از سرمایه‌گذاری. اگر وارد بزرگ‌ترین بورس دنیا شوید، آدم‌های زیادی را می‌بینید که ممکن است مثل «گاوها» فکر کنند. همین‌طور آدم‌های زیادی که شاید مثل «خرسها» فکر می‌کنند.

دلیل نام‌گذاری این کتاب نیز همین است. دنیای بورس و سرمایه‌گذاری، دنیای گاوها و خرس‌ها می‌باشد و ما در این کتاب قصد داریم روش ورود به این دنیای پرمخاطره و البته جذاب را به صورت گام به گام و کاربردی به شما آموزش دهیم.

***

در بسیاری از کشورهای پیشرفته اکثر افراد بالای ۲۰ سال بازار سرمایه یا همان بورس را برای سرمایه‌گذاری‌های خود انتخاب می‌کنند؛ که در ایران این شیوه کمتر به چشم می‌خورد. شاید به این دلیل است که از اسم «بورس» می‌ترسند یا اینکه تصور می‌کنند سرمایه‌گذاری در بورس بسیار پیچیده، از توان و حتی اطلاعات آنها خارج است.

سرمایه‌گذاری در بورس نیز مانند همه مشاغل، یک مهارت آموختنی است. بورس‌بازی و سرمایه‌گذاری در بورس ممکن است باعث ثروتمند شدن شما یا ورشکستی و نابودی سرمایه شود و این کاملاً به خودتان بستگی دارد که کدامیک را انتخاب کنید!

موفقیت در بورس مانند هر حرفه‌ی دیگری نیازمند یادگیری مداوم و کسب تجربه است.

اعتقاد من این است، برای اینکه در بورس موفق شوید، پس از بدست آوردن اطلاعات اولیه و انجام کارهای ابتدایی دیگر (مثل گرفتن کدمعاملاتی) ساعات مشخصی را به مطالعه و یادگیری اختصاص دهید و در همین حین به معاملات کم حجم نیز پردازید. اما این پایان کار نیست، بلکه تازه شروع کار است و اگر نتوانید احساسات و هیجانات خود مانند ترس و طمع و ناشکیبایی (که در همه وجود دارد) را کنترل کنید، موفقیت چندانی بدست نمی‌آورد.

ما در این فایل گام‌های سرمایه‌گذاری در بورس را مشخص کرده‌ایم و تا حد امکان مفاهیم و اطلاعات اولیه را در اختیارتان گذاشته‌ایم. ادامه راه و پیشرفت در زمینه تحلیل بازار، بدست آوردن مهارت در کنترل احساسات و هیجانات برعهده شماست.

بطور کلی برای سرمایه گذاری در بورس، باید گام های زیر را طی کنید:

گام اول: دریافت کد معاملاتی (کدبورسی)
گام دوم: یادگیری مفاهیم اولیه و الفبای بورس
گام سوم: یادگیری روش های تحلیل سهام و اصول سرمایه گذاری در بورس

در صفحات بعدی، گام های فوق را به ترتیب و بصورت مفصل شرح می دهیم. گام دوم و سوم بسیار مهم تر از گام اول است، بنابراین دقت بیشتری برای مطالعه آن به خرج دهید.

گام اول: دریافت کد معاملاتی (کدبورسی)

این گام، آسان ترین گام در بین سه گامی است که برای سرمایه گذاری در بورس باید انجام دهید.

برای معامله در بازار بورس شما نیاز به یک کارگزار رسمی و کد معاملاتی دارید. کارگزار در واقع واسطه بین شما و بازار بورس می باشد و معاملات سهام توسط کارگزار انجام می شود.

کد معاملاتی نیز نشان دهنده هویت شما در بورس تهران می باشد و شما با کد معاملاتی شناخته می شوید. ده ها کارگزاری مختلف وجود دارد و می توانید برای گرفتن کد سهامداری به یکی از کارگزاری ها در شهر خودتان مراجعه کنید. اگر در شهرتان هیچ کارگزاری وجود ندارد، می توانید به وسیله سایت کارگزار، درخواست کد معاملاتی را بصورت غیرحضوری برای کارگزار ارسال کنید.

برخی از کارگزاری ها و آدرس سایت آنها:

کارگزاری آبان <<< www.abanbroker.com

کارگزاری اردیبهشت <<< www.oibourse.com

کارگزاری مفید <<< www.emofid.com

کارگزاری پاسارگاد <<< www.pasargadbroker.com

برای ثبت نام غیرحضوری در کارگزاری و دریافت کد معاملاتی، با گرفتن پرینت قرارداد که در سایت کارگزاری ها موجود است انرا تکمیل کرده و همراه با مدارک موردنیاز توسط پست به آدرس کارگزار ارسال می کنید. روند دریافت کد معاملاتی ممکن است در کارگزاری ها متفاوت باشد و به سیاست کاری

کارگزاری‌ها بستگی دارد. به طور معمول حداکثر پس از ۱۰ روز کد معاملاتی برای شما ارسال می‌شود و می‌توانید خرید و فروش سهام را انجام دهید. راهنمای ثبت‌نام غیرحضوری را می‌توانید در سایت کارگزاری‌ها بخوانید.

توجه کنید که خرید و فروش سهام صرفاً از طریق شرکت‌های کارگزاری و به یکی از روش‌های زیر انجام می‌گیرد:

- مراجعه حضوری به کارگزاری و ارائه سفارش خرید یا فروش
- سفارش تلفنی به کارگزاری، برای خرید یا فروش سهام
- سفارش اینترنتی به کارگزاری، برای خرید یا فروش سهام
- خرید یا فروش مستقیم سهام توسط خود فرد، از طریق سامانه معاملات آنلاین (برخط)

بنابراین برای خرید و فروش سهام، نیازی نیست به تالار بورس یا کارگزاری مراجعه کنید. اکثر کارگزاری‌ها سیستم معاملات آنلاین یا حداقل امکان معاملات اینترنتی را دارند. در سیستم معاملاتی آنلاین که بهترین روش معاملات است، خرید و فروش آنی و لحظه‌ای سهام امکان پذیر است.

به این معنی که شما به محض وارد کردن سفارش، خرید یا فروش در همان لحظه انجام می‌شود و نیازی به انجام کار از طریق کارگزاری نیست. البته در هر حال این کارگزار است که واسط بین شما و بورس می‌باشد ولی خرید و فروش اتوماتیک شده و دخالت انسانی در آن وجود ندارد.

مزایای معاملات آنلاین سهام

- سرعت عمل در تصمیم‌گیری
- کاهش اختلافات بین سرمایه‌گذار و کارگزار و کاهش اشتباهات
- امنیت بالای معاملات آنلاین
- نقل و انتقال الکترونیک پول
- عدم محدودیت زمانی و مکانی برای سرمایه‌گذاری

نحوه معاملات آنلاین سهام و خرید و فروش سهام خیلی ساده و پیش پا افتاده است و حتی افرادی که در زمینه اینترنت دانش اندکی دارند می‌توانند خرید و فروش سهام را از طریق سیستم‌های آنلاین انجام دهند. در صورت نیاز، نحوه خرید و فروش توسط سایت کارگزاری به شما آموزش داده می‌شود.

سوالات متداول درباره کارگزاریها

رتبه‌بندی کارگزاران چیست و چه معیارهایی دارد؟

رتبه‌بندی به طور معمول در بازارهای مالی به معنای تعیین ریسک اعتباری اوراق بهادار و شرکتهاست اما رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری به معنای مشخص کردن نقاط قوت و ضعف آنها نسبت به دیگر رقباست و اساس آن هم معیارهایی مانند نیروی انسانی، منابع مالی کافی، نرم افزار و سخت افزار و تجهیزات کافی برای ارائه خدمات به مشتریان و نحوه استفاده از این امکانات است تا بتوانند عملاً این خدمات را ارائه دهند.

من جهت دریافت کدمعاملاتی امکان مراجعه حضوری به کارگزاری را ندارم، تکلیف چیست؟

شما می‌توانید با مراجعه به سایت کارگزار، فرم‌های ثبت‌نام غیرحضوری را دانلود کرده، پرینت بگیرید و تکمیل کنید و همراه با سایر مدارک خواسته شده، به آدرس پستی کارگزاری ارسال نمایید. پس از اینکار حداکثر تا ۱۰ روز کاری بعد، کدمعاملاتی و مشخصات ورود به سیستم معاملات آنلاین به ایمیل شما ارسال می‌شود.

آیا با دریافت کد کارگزاری می‌توان از امکانات کارگزاری‌های دیگر استفاده نمود؟
بله با دریافت کد معاملاتی امکان استفاده از خدمات هر یک از شرکت‌های کارگزاری وجود دارد. فقط کافیست در کارگزاری مربوطه ثبت‌نام کنید.

آیا کارگزار یا نماینده‌ی صندوق سرمایه‌گذاری، می‌تواند منبعی مناسب برای کسب اطلاعات باشد؟

بله، آنها می‌توانند در دادن اطلاعات به شما کمک کرده و درباره‌ی این اطلاعات، در صورت لزوم، به شما توضیح دهند.

معیارهایی که می‌توان برای انتخاب یک کارگزار خوب در نظر گرفت چیست؟

- برخی از معیارهایی که می‌تواند در انتخاب یک کارگزار مؤثر باشد، عبارت‌اند از:
  - داشتن رتبه‌ی مناسب در رتبه‌بندی سازمان بورس از کارگزاری‌ها؛
  - داشتن امکانات لازم جهت ارتباط مشتری با کارگزاری (تلفن، فکس، سایت اینترنتی، مسئول پاسخگویی و....)؛
  - قابلیت سایت اینترنتی، از لحاظ اطلاع‌رسانی و در دسترس بودن؛
  - امکان مشاهده‌ی گردش حساب مشتری؛
  - امکان مشاهده‌ی وضعیت سفارش که پس از هر اقدامی روی سفارش انجام می‌دهد، از طریق رمز عبور؛
  - ارائه‌ی تحلیل روزانه از بازار و درج اخبار آن در سایت کارگزاری؛
  - امکان دریافت سفارش خرید و فروش الکترونیکی.

آیا می‌توان به کارگزار اعتماد کرد و به ایشان اختیار خرید و فروش و یا معاوضه سهام را به ایشان داد؟

بله، این امکان وجود دارد که به آن سبدگردانی می‌گویند. شما می‌توانید با کارگزار قرارداد ببندید و سرمایه خود را به کارگزار بسپارید تا برای شما خرید و فروش انجام دهد.

سبدگردانی هم قوانین و مقررات و تعرفه‌های مخصوص به خود را دارد که درباره این موضوع باید از کارگزار خود سوال کنید. (توجه: برخی کارگزاری‌ها مجوز سبدگردانی را ندارند و فقط باید با کارگزاری‌هایی که مجوز سبدگردانی و مدیریت پرتفوی دارند این قرارداد را ببندید)

حد و مرز کارگزار تا چه حدی است و آیا یک کارگزار می‌تواند سهامی که خریداری شده را بدون اطلاع معامله‌گر بفروشد؟

کارگزار به دستورات معامله‌گر عمل میکند و نمی‌تواند بدون موافقت معامله‌گر سهامی را که خریده‌اید بفروشد یا اینکه نمی‌تواند سهامی را بدون اینکه درخواست کرده باشید برای شما بخرد.

برای خرید سهام باید پول را به حساب چه کسی واریز کنم؟ به حساب شرکت یا کارگزار؟

وجه خرید سهام را باید به کارگزار بپردازید. در سیستم معاملات آنلاین که کارگزاری در اختیار شما قرار می‌دهد، امکان اضافه کردن وجه به صورت اینترنتی وجود دارد. همچنین شماره حساب‌ها و فرم ثبت واریزی در سیستم آنلاین تعریف شده است.

آیا ممکن است برای خرید سهام سرمایه‌ام را به حساب کارگزاری واریز کنم و بعد کارگزار مدعی شود هیچ پولی دریافت نکرده است؟

درصد وقوع این اتفاق در حد صفر است. کارگزاری‌ها شرکت‌های معتبری هستند که از طرف سازمان بورس مجوز فعالیت دارند. اگر تخلفی از طرف کارگزاری صورت بگیرد، می‌توان تخلف را به سازمان بورس و کانون کارگزاران گزارش داد.

پس از اینکه یک سهم را خریدم، می‌توانم آنرا در همان روز بفروشم؟

بله این امکان وجود دارد که در ساعات معاملاتی (۹ صبح تا ۱۲,۳۰) معاملات سهام را به دفعات انجام دهید.

در سیستم معاملات آنلاین آیا امکان مشاهده واریزی‌ها و برداشت‌ها و سهام خریداری شده وجود دارد؟

بله. غیر از لیست واریزی‌ها، برداشت‌ها و لیست سهام خریداری شده، امکان مشاهده لیست معاملات نیز موجود دارد.

سایر امکانات سیستم‌های معاملات آنلاین عبارتند از: امکان درخواست واریز وجه، انتقال آنی وجه از طریق درگاه بانک به حساب کارگزار، پرتفوی مجازی (برای مدیریت سبد) و...

آیا در بازار بورس ایران سهام را به صورت بلوکی می‌توان معامله کرد؟

در بازار سرمایه امکان عرضه بلوکی نیز می‌باشد. شایان ذکر است در حال حاضر به صورت حقوقی انجام می‌شود و امکان ارائه حقیقی نمی‌باشد.

هزینه خرید و فروش سهام در بورس اوراق بهادار برای سهامدار به چه میزانی است؟

مبلغ کارمزدی که خریدار برای سفارش‌های خرید می‌پردازد جمعاً ۰,۵ (نیم درصد) از مبلغ خرید می‌باشد. برای سفارش‌های فروش، علاوه بر کارمزد کارگزار ۰,۵ (نیم درصد) نیز بابت مالیات دریافت می‌شود. بنابراین جمع کارمزد فروش به ۱,۰۵ (یک و پنج صدم درصد) می‌رسد.

سفارش مشتری نزد کارگزار ممکن است به چند گونه باشد؟

سفارش مشتری ممکن است هیچ گونه شرط خاصی نداشته باشد. این نوع سفارش به سفارش بازار معروف است. اما ممکن است سفارش مشتری از نوع اختیاری باشد که در آن از کارگزار خواسته شده

است که خرید یا فروش موردنظر را در طول یک نشست معاملاتی مشخص ولی با قیمتی که کارگزار برای او مناسب تشخیص می‌دهد، انجام دهد. همچنین ممکن است سفارش از نوع محدود باشد و حدود قیمت موردنظر مشتری معین شده باشد. گاهی هم ممکن است سفارش مشتری از نوع باز باشد که به محض دریافت سفارش جدید از سوی مشتری ملغی تلقی می‌شود.

گام دوم: یادگیری مفاهیم اولیه و الفبای بورس

گام دوم برای سرمایه گذاری در بورس، مطالعه و شناخت مفاهیم اولیه می باشد. در صفحات پیش رو قصد داریم مفاهیم اولیه بازار بورس را بصورت سوال و جواب مطرح کنیم.

سرمایه گذاری چیست؟

وقتی امروز ارزش مشخصی را فدا می کنیم تا در آینده در قبال آن بازدهی مشخصی را به دست آوریم، سرمایه گذاری کرده ایم. به عنوان مثال، وقتی وجهی را بابت خرید سهام پرداخت می کنیم با این امید که در آینده سود مشخصی را دریافت داریم، سرمایه گذاری کرده ایم.

سرمایه گذاری هوشمندانه یعنی چه؟

سرمایه گذاری هوشمندانه یعنی تصمیم گیری آگاهانه برای سرمایه گذاری میزان معینی پول در یک فرصت صحیح و حساب شده، به گونه ای که فرد سرمایه گذار، شخصاً و از نزدیک، بر نحوه سرمایه گذاری خود نظارت کرده و از سرمایه ی خود محافظت کند تا بدین ترتیب، در یک دوره ی زمانی مشخص، بتواند به بازده مطلوب دست یابد.

آیا باید به سرمایه گذاری های کوچک اهمیت داد؟

بله؛ زیرا با یک مدیریت دقیق، همین سرمایه های اندک شما رشد خواهد کرد و در عین حال، شما اعتبار، جسارت و سرمایه بیشتری برای سرمایه گذاری های آتی به دست خواهید آورد. بنابراین، هرگز ارزش بالقوه ی سرمایه گذاری ها را، هر چند اندک باشد، دست کم نگیرید.

حداقل اطلاعات و مهارت لازم برای سرمایه گذاری توأم با موفقیت چیست؟

برای سرمایه گذاری توأم با موفقیت اطلاعات زیر لازم است:

۱. اهداف سرمایه گذاری کوتاه مدت یا بلندمدت خود را مشخص نمایید.
۲. موضوعات سرمایه گذاری و محل های آن را مشخص کنید.
۳. قدرت تحمل خود را از میزان زیان احتمالی، و نیز میزان تمایل خود را از سود مورد انتظار مشخص کنید.
۴. راه های تنوع بخشی و سرمایه گذاری خود را با توجه به مبالغی که برای سرمایه گذاری در نظر گرفته اید بررسی نمایید.
۵. از میزان نقدشوندگی سرمایه گذاری خود قبلاً آگاهی کسب کنید.
۶. از نحوه ی سرمایه گذاری (پرداخت پول) و نحوه ی دریافت عایدی و منافع آن آگاه باشید.
۷. از راهنمایی مشاوران، آگاهان و خبرگان مرتبط غفلت نکنید.

چه طور می‌توانم برای سرمایه‌گذاری، پول کنار بگذارم؟
 وضع مالی خود را سر و سامان دهید، بودجه، یا دخل و خرج خود را سامان دهید؛ یعنی به میزان درآمدها
 خرج کنید، بدهی‌های خود را به موقع بپردازید و آنگاه، پس‌انداز کردن را به طور منظم آغاز کنید.

آیا تدوین یک برنامه‌ی سرمایه‌گذاری، واقعاً موثر است؟
 بله، برنامه‌ی سرمایه‌گذاری، اهداف شما از سرمایه‌گذاری و راه‌کارهای دستیابی به این اهداف را مشخص
 می‌کند. برنامه‌ی سرمایه‌گذاری باید با برنامه مالی شما همسو باشد.

برای سرمایه‌گذاری اندک بهتر است از کجا شروع کنم؟
 از بورس. زیرا در بورس امکان سرمایه‌گذاری برای همه وجود دارد. سرمایه‌گذاری در آن آسان است.
 اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری شما به طور مرتب در دسترس قرار دارد. امکان نقدشدن سرمایه‌ی
 شما بسیار سریع است. امکان تغییر و جابه‌جایی شما فراهم است و موارد بسیاری که برای هر تازه‌وارد
 می‌تواند هم جنبه‌ی آموزش و هم جنبه‌ی کسب تجربه داشته باشد.
 البته در بورس هر کس متناسب با اطلاعات و توانش می‌تواند دامنه‌ی فعالیتش را گسترش دهد.

آیا سرمایه‌گذاری، همیشه با ریسک همراه است؟
 ریسک، در واقع امکان شکست در سرمایه‌گذاری است. شما به عنوان یک سرمایه‌گذار، نمی‌توانید امکان
 شکست را به طور کامل حذف کنید، اما می‌توانید آن را به نفع خود مدیریت کنید. به این معنا که با
 محاسبه‌ی دقیق ریسک در هنگام سرمایه‌گذاری، به جای آن که سرمایه‌ی خود را از دست بدهید، از منافع
 حاصل از سرمایه‌گذاری بهره‌مند شوید.

میزان ریسک در سرمایه‌گذاری‌های مختلف، متفاوت است. به طور کلی، سرمایه‌گذاری‌هایی که بازده
 بالقوه‌ی بیشتری دارند، ریسک بالاتری هم دارند. برای مثال، سرمایه‌گذاری مستقیم در سهام (از طریق
 مراجعه به کارگزاری و خرید سهم) در مقایسه با سرمایه‌گذاری در صندوق سرمایه‌گذاری مشترک،
 ریسک بیشتری دارد.

سرمایه‌گذاری با سود ثابت (Fixed-Income Investment) چیست؟
 هرگونه سرمایه‌گذاری در نوعی از اوراق بهادار که تا سررسید نهایی سود (بهره) ثابت پرداخت کند، مانند
 اوراق قرضه دولتی، اوراق قرضه شهرداری‌ها، سهام ممتاز و مستمری ثابتی که شرکت‌های بیمه به
 بیمه‌گذاران پرداخت می‌کنند، سرمایه‌گذاری با سود ثابت نامیده می‌شود.

برنامه‌ریزی مالی چیست؟

برنامه‌ریزی مالی برای سرمایه‌گذار، همانند نقشه‌ی راه برای یک مسافر است. با این کار، شما بر روی دستیابی به اهداف مالی، متمرکز شده و در عین حال، گرفتار تصمیم‌گیری‌های احساسی که تاثیر منفی بر سرمایه‌گذاری شما می‌گذارد، نخواهید شد.

آیا در برنامه‌ریزی مالی، می‌توانم از دیگران کمک بگیرم؟

بله، اگرچه شما می‌توانید به تنهایی برنامه‌ی مالی خود را تهیه کنید، ولی اگر احساس می‌کنید به کمک دیگران نیاز دارید، می‌توانید با یک متخصص برنامه‌ریزی مالی مشورت کنید. متخصص برنامه‌ریزی مالی می‌تواند به شما در تعیین اهداف و راهبردهای مالی برای دستیابی به اهداف تعیین شده، کمک کند.

متخصص مالی همچنین می‌تواند گزینه‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری و پس‌انداز را به شما پیشنهاد کند. متخصص برنامه‌ریزی مالی باید وظایف خود و وظایف شما را در فرایند سرمایه‌گذاری، مشخص کند. این موارد، شامل طول مدت قرارداد و نحوه‌ی پرداخت حق الزحمه‌ی ارائه‌ی خدمات کارشناسی، باید طی یک توافق‌نامه‌ی رسمی، به امضای شما و متخصص مالی برسد.

به خاطر داشته باشید که هیچ متخصص برنامه‌ریزی مالی نباید شما را وادار به یک سرمایه‌گذاری خاص کند، بلکه باید به تصمیمات شما احترام بگذارد و توجه داشته باشد که در نهایت، این شما هستید که اختیار پول و دارایی خود را دارید. همیشه به متخصصان مالی مورد تأیید و مطمئن مراجعه کنید.

اگر سرمایه‌گذاری من وضعیت قابل قبولی نداشت، چه کار می‌توانم بکنم؟

توجه داشته باشید که پیروی از یک برنامه‌ی سرمایه‌گذاری غیرقابل انعطاف و ثابت در یک دوره‌ی زمانی طولانی، همواره برای شما سودآور نخواهد بود.

در برخی موارد، در صورت رضایت‌بخش نبودن عملکرد سرمایه‌گذاری، لازم است برنامه‌ی سرمایه‌گذاری خود را تغییر دهید. البته به خاطر داشته باشید که هنگام تغییر برنامه، لازم است اصول اولیه‌ی سرمایه‌گذاری را رعایت کنید.

بورس اوراق بهادار چیست؟

برای هر کالایی معمولاً یک بازار وجود دارد، بازار خودرو، بازار سیمان، بازار طلا و... بعضی از بازارها سنتی اند و خاطره‌انگیزند، بعضی هم پیشرفته و امروزی. اما همه بازارها، یک ویژگی مشترک دارند: آنهم اینکه در آنها، کالاها یا به عبارت دیگر، دارایی‌های مختلف خرید و فروش می‌شود.

پس مشخص شد که در تعریف کلی، بازار، محل خرید و فروش دارایی است. اما دارایی چه انواعی دارد. در یک طبقه بندی کلی، دارایی به دو نوع دارایی واقعی و دارایی مالی تقسیم بندی می شود.

اجازه بدهید با یک مثال، در این باره توضیح دهیم. خودرو یک دارایی واقعی یا مشهود است، اما سهام کارخانه خودروسازی، یک دارایی مالی است، یا مثلاً سیمان یک دارایی واقعی است، اما سهام کارخانه سیمان سازی یک دارایی مالی.

بد نیست به این نکته هم اشاره کنیم که به دارایی واقعی، دارایی مشهود و به دارایی مالی، دارایی نامشهود یا کاغذی هم گفته می شود.

حالا که با تعریف دارایی های مالی آشنا شدید، به سراغ مفهوم بورس می رویم. بورس بازاری است که در آن، انواع دارایی های مالی خرید و فروش می شود. دارایی هایی مثل سهام شرکت بزرگ و سودآور از صنایع مختلف و متنوع مثل خودروسازی، سیمان، مخابرات، بانک و..... این بازار هم قانونی است، هم مطمئن، هم پیشرفته و هم سودآور.

افرادی که از طریق بورس، سهام شرکتها را می خرند یا در واقع در بورس سرمایه گذاری می کنند، به نسبت سهامی که خریده اند، در منافع آن شرکت سهیم خواهند شد و چون اغلب شرکت های بزرگ و معتبر در بورس پذیرفته می شود، بنابراین احتمال کسب سود هم در بورس بیشتر است.

البته برای انتخاب سهام شرکتها باید به نکات مهمی توجه داشت که در صفحات بعدی، به آنها اشاره خواهیم کرد. نکته دیگر اینکه در بورس، صرفاً سهام شرکتها خرید و فروش نمی شود، بلکه سایر انواع اوراق بهادار مثل اوراق مشارکت نیز داد و ستد می شود که در برنامه های آینده به تفصیل درباره آنها توضیح خواهیم داد.

تفاوت بازارهای پایه و اول و دوم در بورس چیست؟

نوع شرکتها و اوراق بهاداری که در هر یک از این بازارها معامله می شوند، متفاوت است و شرکت های مختلف بر اساس شرایطی که داشته باشند می توانند در یکی از این بازارها ثبت شوند. همچنین در بعضی موارد الزامات لیست شدن و نیز مقررات مربوط به هر یک از این بازارها متفاوت است. مشخصات و ویژگی های هر یک از این بازارها در آیین نامه معاملات بورس تهران و آیین نامه معاملات فرابورس ایران ذکر شده است که می توانید از سایت سازمان بورس و اوراق بهادار (seo.ir) آنها را دریافت نمایید.

اوراق بهادار چیست؟

هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد.

تفاوت سازمان بورس و شرکت بورس در چیست؟

سازمان بورس کلیه فعالیت‌هایی که در بازار سرمایه انجام می‌شود را تحت نظارت دارد و شرکت بورس زیر نظر سازمان بورس کلیه فعالیت‌های اجرایی مربوط به خرید و فروش اوراق بهادار را انجام می‌دهد.

اوراق اجاره چیست؟

همانطور که گفته شد، در بورس، علاوه بر سهام شرکت‌ها، سایر انواع اوراق بهادار هم معامله می‌شود. یکی از انواع اوراق بهادار، اوراق اجاره است. اوراق اجاره یک ابزار سرمایه‌گذاری جدید و اسلامی است که همانند اوراق مشارکت، بازدهی مشخص و مطمئن را نصیب سرمایه‌گذاران می‌کند، بنابراین ریسک این اوراق در مقایسه با سهام، بسیار کمتر است. افرادی که پول مازاد دارند، می‌توانند با خرید اوراق اجاره که در بورس داد و ستد می‌شود، در فواصل زمانی مشخص (مثلاً سه ماهه)، سود معینی را دریافت نموده و هر زمان که به پول نیاز داشتند نیز این اوراق را از طریق بورس، به سایر متقاضیان بفروشند. امروزه حجم بسیار زیادی اوراق اجاره در بازارهای مالی دنیا خرید و فروش می‌شود.

صکوک به چه معناست؟

صکوک نوعی اوراق بهادار می‌باشد که بر مبنای قراردادهای اسلامی (مانند اجاره، مشارکت، مضاربه و ...) طراحی شده است و در بازارهای مالی معامله می‌شود.

قرارداد آتی چیست؟

قرارداد آتی یا معاملات آتی (Futures) توافق نامه‌ای است قانونی، دارای حد و مرز معین و برای خرید یا فروش یک کالا یا ابزار مالی، برای زمانی در آینده با قیمتی توافق شده هنگام امضای قرارداد.

کالای تحویلی قرارداد آتی باید دارای استاندارد کیفیت و کمیت باشد و زمان تحویل و محل تحویل آن نیز مشخص باشد. تنها متغیر در معاملات آتی قیمت است که در مرحله معامله کشف می‌شود.

به عنوان مثال چنانچه کارگزاری یک قرارداد آتی مس برای خرداد ماه ۱۳۹۳ را خریداری کند یعنی او پذیرفته که ۱۰۰۰ کیلو مس برای تحویل در ماه خرداد منعقد کرده و کیفیت مس مورد قرارداد نیز استاندارد بوده و تمام قراردادهای مس خرداد ماه نشان دهنده یکسان بودن کیفیت مس در آن دوره است. در واقع منظور از معاملات آتی پوشاندن ریسک سرمایه گذاری است و این ابزار در بورس کالا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

استفاده از معاملات آتی می‌تواند به عنوان راه‌کاری برای جذب نقدینگی محسوب شود و با قرار گرفتن معامله‌گران و بازارسازان در کنار معاملات آتی چرخه بورس برای پذیرایی از سرمایه‌های سرگردان تکمیل می‌شود.

آیا در مجموعه بازار سرمایه ایران امکان انجام معاملات آتی (futures) وجود دارد و در صورت وجود چگونه می‌شود به این امر مبادرت نمود؟

بلی از تیر ماه ۱۳۸۷ امکان انجام معاملات آتی در بورس کالای ایران فراهم شده است. در حال حاضر انجام معاملات آتی بر روی قراردادهای اونس طلا و مفتول مس در بورس مذکور انجام می‌شود. علاقمندان به انجام این معاملات می‌توانند با مراجعه به کارگزاران بورس کالای ایران ضمن آشنایی با سازوکار انجام معاملات، اقدام به گشایش حساب و کد معاملاتی و ارائه سفارش برای مشارکت در این معاملات نمایند.

جهت اخذ اطلاعات بیشتر در خصوص این معاملات و همچنین آشنایی با مقررات مربوطه (دستورالعمل معاملات قراردادهای آتی در بورس کالای ایران) علاقمندان می‌توانند به سایت اینترنتی بورس کالای ایران (WWW.IME.CO.IR) مراجعه نمایند و یا به آدرس تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه کامل، پلاک ۴ شرکت بورس کالای ایران مراجعه کنند.

لطفا معاملات آتی را شرح داده و برای یک سهامدار حقیقی نحوه خرید و فروش آن را مثال بزنید. آیا برای انجام آن بایستی به کارگزاری مراجعه نمود و یا بصورت آنلاین هم امکان پذیر است؟

در معاملات آتی، مثلاً قرارداد آتی سکه طلا، شما با پرداخت مبلغ مشخصی تحت عنوان وجه تضمین، تعهد می‌کنید که ۱۰ سکه طلا را به قیمتی که در حال حاضر در بازار آتی تعیین شده از طرف مقابل بخرید (موقعیت خرید) و یا به طرف مقابل تحویل دهید (موقعیت فروش). برای انجام این معامله باید به کارگزاری مراجعه نمایید. در صورت تمایل می‌توانید برای انجام معامله به صورت الکترونیکی فرم‌های لازم را به کارگزار تحویل دهید.

آیا افراد حقیقی می‌توانند در بورس کالا خرید و فروش نمایند؟

بله. همانند بورس اوراق بهادار افراد حقیقی می‌توانند با گرفتن کد معاملاتی از کارگزاری‌ها اقدام به خرید و فروش در بورس کالا کنند.

بازار فرابورس چیست و چه تفاوتی با بازار بورس دارد؟

فرابورس ایران همچون دو بورس فعال کشور - بورس اوراق بهادار و بورس کالا - با مجوز شورای عالی بورس ایجاد شده و تحت نظارت سازمان بورس اوراق بهادار قرار دارد. برای معامله‌گران و سرمایه‌گذاران، این بازار تفاوت چندانی با بازار بورس ندارد و با یک کد معاملاتی، می‌توان در هر دو این بازارها به خرید و فروش پرداخت.

ورود به بازارهای فرابورس برای شرکت‌ها از شرایط و الزامات کمتری برخوردار بوده و ورود شرکت‌ها به این بازار آسان‌تر است.

آگهی پذیره‌نویسی چیست؟

یک سند رسمی اعلان فروش اوراق بهادار همچون سهام عادی، سهام ممتاز یا اوراق قرضه است که اطلاعات جامعی درباره شرکت و اوراق انتشار یافته در آن قید شده است. این آگهی نزد کمیسیون بورس و اوراق بهادار به ثبت می‌رسد و حاوی نکاتی همچون نوع فعالیت شرکت، ترکیب هیات‌مدیره، هزینه پروژه و منابع مالی آن، وضعیت پروژه، چشم‌انداز سودآوری پروژه، حجم اوراق منتشر شده و نام تضمین‌کنندگان اوراق است.

شاخص کل بورس چیست؟

شاخص، در مفهوم کلی، معیاری است که براساس آن می‌توان چیزی را تشخیص داد. در بورس هم، شاخص‌ها، در واقع معیارهای مهمی هستند که با بررسی و تحلیل آنها، می‌توان وضعیت گذشته و حال بورس را از جنبه‌های مختلف، ارزیابی و حتی روند آینده بورس را پیش‌بینی کرد. بنابراین، طبیعتاً با توجه به نقش بسیار مهمی که شاخص‌های بورس، در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران ایفا می‌کنند، نوسانات شاخص‌ها نیز برای سرمایه‌گذاران بسیار حائز اهمیت است.

شاخص کل که به آن شاخص قیمت و بازده نقدی هم می‌گویند، بیانگر سطح عمومی قیمت و سود سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس است، به بیان ساده‌تر، «تغییرات شاخص کل در واقع بیانگر میانگین بازدهی سرمایه‌گذاران در بورس است».

لازم است در این خصوص مقداری توضیح دهیم. اگر به خاطر داشته باشید، در برنامه‌های گذشته گفتیم که بازدهی سرمایه‌گذاران در بورس از دو طریق بدست می‌آید. اول دریافت سود نقدی سالیانه و دوم، تغییر قیمت سهم در طول دوره سرمایه‌گذاری.

برای مثال، فردی را در نظر بگیرید که سهام شرکت الف را در ابتدای سال، با قیمت ۱۵۰ تومان خریداری می‌کند. اگر قیمت سهم این فرد در پایان سال، به ۱۸۰ تومان افزایش یابد و شرکت، در پایان سال نیز ۱۵ تومان به عنوان سود نقدی، به ازای هر سهم توزیع کند، این فرد مجموعاً ۴۵ تومان سود از محل افزایش قیمت سهم و دریافت سود نقدی بدست آورده است و بنابراین، بازدهی وی در پایان سال، ۳۰ درصد خواهد بود، زیرا سرمایه وی از ۱۵۰ تومان به ۱۹۵ تومان افزایش یافته است.

تغییرات شاخص کل نیز دقیقاً بیانگر میانگین بازدهی بورس است، بنابراین، اگر به عنوان مثال، شاخص کل بورس در ابتدای سال، ۲۰ هزار واحد باشد و در پایان سال، با ۱۰ هزار واحد افزایش، به ۳۰ هزار واحد برسد، به این معناست که میانگین بازدهی بورس از محل افزایش قیمت سهام شرکت‌ها و تقسیم سود نقدی بین سرمایه‌گذاران در آن سال، ۵۰ درصد بوده است:

$$(میزان\ رشد\ شاخص\ در\ طول\ سال) = ۱۰۰۰۰ = ۲۰۰۰۰ \times ۵۰$$

سرمایه‌گذاری در بورس چه مزایای دارد؟

- ۱- **کسب سود**: سهامداران از دو محل دریافت سود نقدی و افزایش قیمت سهام، سود بدست می‌آورند.
- ۲- **برخورداري از حمايت قانوني**: بورس بازاری قانونی است، بنابراین کلیه افرادی که در بورس سرمایه‌گذاری می‌کنند، از حمایت قانونی برخوردار هستند.
- ۳- **حفظ سرمایه در مقابل تورم**: با سرمایه‌گذاری مناسب و آگاهانه در بورس، ارزش دارایی افراد در مقابل تورم حفظ می‌گردد، زیرا فرد به نسبت سهام خود در دارایی شرکت سهامی است و با رشد ارزش دارایی‌های شرکت به مرور زمان، ارزش سهام فرد نیز افزایش می‌یابد.
- ۴- **قابلیت نقدشوندگی**: سرمایه‌گذاران بورس هر زمان که بخواهند می‌توانند سهام خود را فروخته و در کوتاه‌ترین زمان ممکن، به پول خود دسترسی پیدا کنند.
- ۵- **امکان سرمایه‌گذاری با هر مبلغی**: برای خرید سهام، محدودیت ریالی وجود ندارد و افراد با هر مبلغی، می‌توانند در بورس سرمایه‌گذاری کنند.
- ۶- **مشارکت در اداره شرکت**: سهامداران به نسبت سهام خود، مالک شرکت محسوب می‌شوند، بنابراین می‌توانند به همان اندازه، در تصمیم‌گیری درخصوص نحوه اداره شرکت، انتخاب مدیران و... مشارکت نمایند.

افرادی که سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس را خریداری می کنند، چگونه سود کسب می کنند؟

افرادی که سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس را خریداری می کنند، از دو محل سود بدست می آورند:

۱- سود سالیانه شرکت ها . شرکت ها معمولا در پایان هر سال، سودی را بین سهامداران خود توزیع می کنند. در صورتی که شرکت عملکرد قابل قبولی داشته باشد، سود بهتری نیز بدست می آورد که بخشی از این سود، بصورت نقدی بین سهامداران توزیع شده و برخی هم صرف برنامه های توسعه ای شرکت می شود.

۲- دوم، افزایش قیمت سهم . هر اندازه عملکرد و برنامه های شرکت بهتر باشد، متقاضی برای خرید سهام آن شرکت نیز در بورس، بیشتر خواهد بود و این امر، باعث می شود قیمت سهام شرکت افزایش یابد. بنابراین، اگر فرد، سهام شرکت خوبی را انتخاب کرده باشد، علاوه بر دریافت سود نقدی، از محل افزایش قیمت سهام آن شرکت نیز سود بدست خواهد آورد.

آیا بورس فقط جای افراد حرفه ای است یا افراد غیر حرفه ای که قدرت خطرپذیری کمتری دارند هم می توانند در بورس سرمایه گذاری کنند؟

خیر، بورس امکان سرمایه گذاری برای قشرهای مختلف را فراهم آورده است. افراد حرفه ای که فرصت و تخصص لازم برای تحلیل مستمر اطلاعات سهام را دارند، می توانند با خرید سهام و مشارکت در قراردادهای آتی بورس سهام و کالا، بطور مستقیم در بورس سرمایه گذاری کنند.

اما افرادی که توانایی و یا فرصت مطالعه و تحلیل مستمر اطلاعات سهام را ندارند، می توانند با خرید واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری، در بورس سرمایه گذاری کنند.

با خرید واحدهای صندوق سرمایه گذاری، در واقع افراد پول خود را به دست افراد حرفه ای می سپارند تا تحت نظارت سازمان بورس، در بورس سرمایه گذاری کنند. این کار، ریسک سرمایه گذاری در بورس را برای افراد غیر حرفه ای کاهش می دهد. افراد غیر حرفه ای همچنین می توانند بجای خرید سهام، سایر اوراق بهاداری را که در بورس خرید و فروش می شود، مانند اوراق اجاره، اوراق مشارکت و... خریداری کنند. این اوراق اگرچه در مقایسه با سهام، بازده کمتری دارد، اما ریسک کمتری را هم بدنبال دارد.

آیا می‌توان به فعالیت در بورس به عنوان یک شغل نگاه کرد؟

بله، در صورتی که در ابتدا از سرمایه‌های مازاد خود استفاده نمائید و قادر به تحلیل گزارش‌های مالی باشید و اخبار روز بازار سرمایه را پیگیری نمائید، این امکان وجود دارد. اما به شما توصیه می‌کنیم تا زمانی که در بازار بورس حرفه‌ای نشده‌اید به هیچ وجه شغل اصلی خودتان را رها نکنید. برای حرفه‌ای شدن در بازار بورس شاید سال‌ها زمان لازم باشد.

آیا بورس جای سرمایه‌گذاری بلند مدت می‌باشد یا خرید و فروش و سرمایه‌گذاری کوتاه مدت؟

بورس مکانی جهت سرمایه‌گذاری بلند مدت و نیز کوتاه مدت می‌باشد. در صورتی که شخصی قادر به انجام تحلیل‌های مالی باشد (تحلیل‌های تکنیکال و فاندامنتال) امکان سرمایه‌گذاری کوتاه مدت و خرید و فروش مداوم برای این افراد وجود دارد، در غیر اینصورت با توجه به اینکه شرکت‌های بورسی معمولاً شرکت‌های بزرگی هستند و طبیعتاً کارها و پروژه‌های که در دست انجام دارند کلان و بسیار بزرگ خواهد بود، پس سود پروژه‌های بزرگ در کوتاه مدت به دست نمی‌آید و در بلندمدت حاصل می‌شود.

خرید و فروش سهام در بورس به چه شکل انجام می‌شود؟

خرید و فروش سهام در بورس بوسیله کارگزاران و از طریق سیستم رایانه‌ای انجام می‌شود. به این ترتیب که کارگزاران به وکالت از سهامداران سفارشات خرید و فروش را وارد سیستم معاملات می‌کنند. (البته خود معامله‌گر هم می‌تواند از طریق سیستم آنلاینی که از کارگزاری دریافت کرده به خرید و فروش سهام بپردازد. در هر حال کارگزار، واسط بین معامله‌گر و بورس می‌باشد)

معاملات در سیستم براساس روش حراج دو طرفه انجام می‌شود. یعنی نوبت‌های خرید براساس قیمت‌های بیشتر در هر لحظه و نوبت‌های فروش براساس کمترین قیمت در هر لحظه مرتب می‌شوند و هر زمان که بهترین قیمت خرید و بهترین قیمت فروش برابر شد معامله بر روی سهام انجام می‌شود.

معاملات سهام را می‌توانید بصورت آنلاین از ساعت ۹ تا ۱۲:۳۰ دقیقه در سایت www.tsetmc.com مشاهده کنید.

معاملات بورس در چه ساعاتی و چه روزهایی انجام می‌شود؟
معاملات سهام در بازار بورس از شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۹ صبح تا ۱۲,۳۰ انجام می‌شود. البته از ساعت ۸,۳۰ تا ۹ صبح نیز امکان سفارش گذاری وجود دارد. بازار بورس در روزهای تعطیل رسمی، تعطیل می‌باشد.

شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های سهامی خاص چه شرکت‌هایی هستند؟
به شرکت‌هایی که سهام آنها در دست عموم مردم باشد (۵۱٪ سهام به بالا) سهامی عام گفته می‌شود. فقط شرکت‌های سهامی عام در بورس پذیرفته می‌شوند.
به شرکت‌هایی که سهام آنها در اختیار عده‌ای خاص باشد، سهامی خاص گفته می‌شود.

تفاوت بین شرکت‌های سهامی عام و سهامی خاص چیست؟
- شرکت سهامی عام برای تامین سرمایه اقدام به پذیره‌نویسی عمومی می‌نماید ولی شرکت سهامی خاص، حق مراجعه به عامه را ندارد.
- امکان صدور اوراق قرضه فقط برای شرکت‌های سهامی عام وجود دارد.
- نقل و انتقال سهام در شرکت‌های سهامی عام مشروط به موافقت سهامداران نیست ولی در شرکت سهامی خاص، چنین نقل و انتقالی منوط به توافق مدیران یا مجامع شرکت می‌تواند باشد.
- سهام شرکت سهامی عام قابل عرضه در بازار بورس است ولی شرکت سهام خاص چنین اجازه‌ای ندارد.
- مدیران و سهامداران شرکت سهامی عام، حداقل ۵ نفر و شرکت سهامی خاص حداقل ۳ نفر می‌باشد.

منظور از هیئت مدیره شرکت چه کسانی هستند؟
مجموعه ۵ تا ۹ نفری (در شرکت سهامی عام) که مسئول اداره شرکت هستند هیات مدیره نامیده می‌شوند. این افراد توسط سهامداران عمده انتخاب می‌شوند.

مدیر عامل شرکت کیست و چگونه انتخاب می‌شود؟
شخصی که بالاترین سمت را در یک شرکت دارد و می‌تواند یکی از اعضای هیات مدیره باشد. مدیر عامل مجری تصمیمات هیات مدیره است و معمولاً از سوی سهامدار عمده شرکت پیشنهاد می‌شود.

آیا اعضای هیات مدیره شرکت سهامی عام می‌توانند از خارج از شرکت انتخاب شوند و سهامدار شرکت نباشند؟
خیر. اعضاء هیات مدیره می‌بایست سهامدار شرکت باشند.

آیا بازرس می‌تواند در معاملاتی که با شرکت انجام می‌گیرد، ذی‌نفع باشد؟
خیر، بازرس نمی‌تواند در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت انجام می‌گیرد به طور مستقیم یا غیر مستقیم ذی‌نفع باشد.

انتخاب بازرس و تعیین حق‌الزحمه وی با چه مرجعی است؟
تعیین حق‌الزحمه و انتخاب بازرس بر عهده مجمع عمومی عادی است.

سهامدار عمده کیست؟

در بازار بورس، هر فرد یا شرکتی که بیش از ۱ درصد سهام شرکت الف را در اختیار داشته باشد، در لیست سهامداران عمده شرکت الف قرار می‌گیرد.

سهام مدیریتی چیست؟

معمولاً اشخاص حقیقی یا حقوقی که مالک ۱۶ تا ۵۰ درصد سهام یک شرکت باشند دارای سهام مدیریتی می‌باشند.

سهام کنترلی یا مدیریتی در یک تعریف ساده به بخشی از سهام یک شرکت گفته می‌شود که حق رای آن توانایی قرار دادن یک یا چند عضو هیات‌مدیره شرکت را داشته باشد و دارنده آن می‌تواند از طریق آن به اعمال مدیریت در یک شرکت بپردازد.

شرکت‌های هلدینگ چه شرکت‌هایی هستند؟

هلدینگ‌ها در چند شرکت که در یک زمینه مشترک فعال هستند سرمایه‌گذاری می‌کنند. بطور کلی هر شرکتی که سهام مدیریتی یک یا چند شرکت دیگر را در اختیار داشته باشد هلدینگ است. به عنوان مثال شرکت سیمان فارس و خوزستان هلدینگ صنعت سیمان است.
«شرکت هلدینگ شرکتی است که یک یا چند شرکت دیگر را کنترل میکند»

سهام مدیریتی تعاریف متفاوتی دارد اما معمولاً بین ۱۶ درصد تا ۵۰ درصد و غالباً بیش از ۳۳ درصد را سهام مدیریتی میدانند. اکثر شرکتهای سرمایه‌گذاری که در ایران تاسیس شده اند مانند شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی، صنعت و معدن، نفت و گاز پارسینان، غدیر، معادن و فلزات و ... در بخشی از سرمایه‌گذاری‌های خود به عنوان هلدینگ عمل می‌کنند.

برخی شرکتهای دیگر مانند سیمان فارس هم هلدینگهایی هستند که شرکتهای دیگری را اداره می‌کنند. بعضی شرکتها هم نظیر بوعلی نه به قصد اعمال مدیریت که به قصد سود بردن از روند رشد سهام، سهام شرکتها را خرید و فروش می‌کنند و بنابراین فاقد فعالیت هلدینگ است.

هلدینگ بودن هم خوب و هم بد است. هلدینگها از طریق کنترل شرکت‌های خود می‌توانند به هم افزایی و سود بیشتر برسند اما در عوض هزینه سربار آنها به مراتب بیشتر است چون مدیریت شرکت‌های تابعه چندان هم ارزان نیست.

بعضی از شرکت‌های سرمایه‌گذاری عادت دارند که بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت‌هایی را که معمولاً از نظر صنعت مشابه یا مرتبط هستند خریداری کنند مثل سفارس که یک هلدینگ سیمانی است.

خرید سهام شرکت‌های هلدینگ معمولاً به دلیل سبکی که دارند کم ریسک تر از خرید غیرهلدینگ است ولی ممکن است بازده شان هم به همین دلیل کمتر باشد.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری چه شرکت‌هایی هستند؟

شرکت‌های سرمایه‌گذاری واسطه‌گر مالی می‌باشند و منابع مالی موردنیاز خود را از سهامدار یا سپرده‌گذار (بانک‌ها) تهیه می‌کنند.

این شرکت‌ها منابع مالی موردنیاز برای شرکت‌های تولیدی و صنعتی را فراهم می‌کنند و به اصطلاح در آنها سرمایه‌گذاری می‌کنند. ولی شرکت‌های غیرسرمایه‌گذاری مستقیماً به فعالیت تولیدی و صنعتی و خدماتی می‌پردازند.

ارزش پرتفوی بورسی یک شرکت سرمایه‌گذاری چیست؟

عبارتست از ارزش روز و بازاری سهام شرکت‌های بورسی تحت تملک یک شرکت سرمایه‌گذاری. برای محاسبه ارزش پرتفوی بورسی یک شرکت تعداد سهام تحت تملک در قیمت بازار سهم ضرب می‌شود. در صورتیکه ارزش پرتفوی بورسی بیشتر از ارزش روز بازار سهام موردنظر باشد نشان‌دهنده قابلیت رشد قیمت سهام شرکت سرمایه‌گذاری طی روزهای آتی خواهد بود.

ارزش پرتفوی غیربورسی یک شرکت سرمایه‌گذاری چیست؟

یک شرکت سرمایه‌گذاری ممکن است در زمینه‌ای غیر از سهام شرکت‌های بورسی فعالیت کند. در این حالت ارزش آن فعالیتها و یا سهام آن شرکت‌هایی که خارج از بورس می‌باشند را پرتفوی غیربورسی می‌نامند.

رویکرد محافظه‌کارانه در ارزش‌گذاری فعالیت‌های غیربورسی استفاده از بهای تمام شده سرمایه‌گذاری می‌باشد. اما با توجه به وجود تورم بالا در ایران، پس از گذشت چند سال بهای تمام شده از ارزش واقعی سرمایه‌گذاری فاصله زیادی می‌گیرد.

رویکرد دیگر استفاده از نسبت p/e می‌باشد. یعنی برای محاسبه ارزش یک سرمایه‌گذاری غیربورسی، سود آن را در نسبت p/e شرکت‌های مشابه که در بورس فعالیت می‌کنند ضرب کرد تا ارزش یک سرمایه‌گذاری غیر بورسی بدست آید. در نهایت مجموع ارزش سرمایه‌گذاری‌های غیربورسی از جمع ارزش هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها بدست می‌آید.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری معمولاً پرتفوی بورسی و غیربورسی خود را به صورت دوره‌ای از طریق ارائه اطلاعات به بورس اعلام می‌کنند.

سال مالی به چه معناست؟

سال مالی (یا دوره مالی) دوره‌ای است که برای محاسبه وضع مالی سالیانه در شرکت‌های گوناگون کاربرد دارد. اغلب شرکت‌ها در ابتدای فروردین، با اعلام پیش‌بینی سود سال جدید و بررسی حساب‌های سال قبل، سال مالی خود را آغاز می‌کنند.

آغاز سال مالی در هر شرکت ممکن است با شرکت دیگر تفاوت داشته باشد ولی همیشه مدت زمان سال مالی ۱۲ ماه است.

مجمع عمومی شرکت چیست و انواع آن کدام است؟

مجمع عمومی شرکت سهامی، از اجتماع صاحبان سهام تشکیل می‌شود. مقررات مربوط به حضور عده لازم برای تشکیل مجمع عمومی و آراء لازم جهت اتخاذ تصمیمات، در اساسنامه شرکت معین خواهد شد، مگر در مواردی که به موجب قانون تکلیف خاصی برای آن مقرر شده باشد. براساس قانون تجارت، مجامع عمومی شرکت‌های سهامی به ترتیب عبارتند از مجمع عمومی مؤسس، مجمع عمومی عادی و مجمع عمومی فوق‌العاده.

آیا می‌توان مجمع عمومی عادی را در غیر مواعید سالیانه دعوت نمود؟

هیأت مدیره و همچنین بازرسی می‌توانند در مواقع مقتضی، مجمع عمومی عادی را به طور فوق‌العاده دعوت نمایند. در این صورت دستور جلسه مجمع باید در آگهی دعوت قید شود.

مجمع عمومی مؤسس چه وظایفی بر عهده دارد؟

- وظایف مجمع عمومی مؤسس به قرار زیر است:
- رسیدگی به گزارش مؤسسين و تصویب آن و نیز احراز پذیره‌نویسی کلیه سهام شرکت و تادیه مبالغ لازم.
- تصویب طرح اساسنامه شرکت و در صورت لزوم، اصلاح آن.
- انتخاب اولین مدیران و بازررس یا بازرسان شرکت.
- تعیین روزنامه کثیرالانتشاری که هرگونه دعوت و اطلاعیه بعدی برای سهامداران تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی در آن منتشر خواهد شد.

اختیارات مجمع عمومی عادی سالیانه چیست و چه زمانی برگزار می‌شود؟

- مجمع عمومی عادی سالیانه برای رسیدگی به صورت‌های مالی شرکت، رسیدگی به گزارش مدیران و بازرسان شرکت و تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام، سالی یکبار در زمانی که در اساسنامه پیش‌بینی شده است، تشکیل می‌شود.
- مجمع عمومی عادی با حضور حداقل بیش از نیمی از سهامداران به نسبت تعداد سهام رسمیت می‌یابد و تصمیمات همواره با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

مهلت قانونی تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه طبق قانون تجارت حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت می‌باشد. دعوت صاحبان سهام برای تشکیل مجمع عمومی باید از طریق نشر آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار، سایت رسمی سازمان بورس یا سایت شرکت به عمل آید. فاصله بین نشر آگهی و تاریخ تشکیل مجمع حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز می‌باشد.

مجامع عمومی سالیانه شرکت‌های بورسی برای تقسیم سود و... معمولاً در چه ماه‌هایی تشکیل می‌شود؟

سال مالی اکثر شرکت‌های بورسی پایان اسفند است و چون شرکت موظف هست که مجمع عادی سالیانه را حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی برگزار کند، بنابراین اکثر مجامع شرکت‌ها در تیر و خرداد برگزار می‌شود.

حد نصاب تشکیل و رأی‌گیری جلسات هیأت مدیره چه مقدار می‌باشد؟

برای تشکیل جلسات، حضور بیش از نصف اعضاء و برای تصمیم‌گیری، اتفاق اکثریت آراء حاضرین لازم می‌باشد مگر اینکه اساسنامه اکثریت بیشتری را مقرر دارد.

مجمع عمومی فوق العاده چیست و چه زمانی برگزار می شود؟

موضوعات اصلاح یا تغییر مواد اساسنامه شرکت، کاهش یا افزایش سرمایه و انحلال شرکت فقط در مجمع عمومی فوق العاده قابل رسیدگی است. در مجمع عمومی فوق العاده دارندگان بیش از نصف سهامی که حق رأی دارند باید حاضر باشند و تصمیمات مجمع همواره با اکثریت دو سوم آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

شرکتها چگونه زمان و دستور جلسات مجامع عمومی خود را اعلام می کنند؟

شرکتها موظف هستند که زمان، تاریخ، محل تشکیل و دستور جلسه مجامع عمومی را در روزنامه های کثیرالانتشار و سایت اینترنتی خود درج کنند و مراتب را حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع افشا نمایند.

همچنین آگهی مجمع شرکت های بورسی در سایت codal.ir و سایت tsetmc.com قابل مشاهده است.

قبل از برگزاری مجمع عادی سالانه شرکتهای بورسی چه اطلاعاتی منتشر می شود؟

جهت تصمیم گیری بهتر سهامداران شرکت، ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع شرکتها، صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده با کلیه یادداشت های پیوست آن و گزارش فعالیت هیئت مدیره به مجمع منتشر می شود.

در صورتی که شرکت بورسی، دارای شرکتهای تابعه باشد، علاوه بر اطلاعات فوق، صورتهای مالی تلفیقی حسابرسی شده و صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده شرکتهای تابعه نیز منتشر می شود. همچنین جدول زمان بندی پرداخت سود نقدی پیشنهادی توسط هیئت مدیره نیز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی افشا می گردد.

منظور از سهم دقیقاً چیست؟

هر شرکت سهامی به قسمت هایی مساوی تقسیم می شود که به هر یک از این قسمتها یک سهم گفته میشود. وقتی که شما یک سهم از شرکت خریداری می کنید در فعالیتها، و سود و زیان آن شرکت شریک می شوید و سهامدار آن شرکت خواهید بود. اگر بخواهیم سهام را بر اساس حقوق دارنده سهم طبقه بندی کنیم دو نوع سهم داریم.

سهام عادی و سهام ممتاز

(سهام جمع کلمه سهم می باشد)

ورقه سهم چیست؟

ورقه سهم سند قابل معامله‌ای است که نماینده تعداد سهامی است که صاحب آن در شرکت سهامی دارد و اطلاعات مهمی از قبیل نام شرکت، شماره ثبت، نام و مشخصات دارنده سهم و مبلغ اسمی سهم بر روی آن نوشته شده است.

سهم عادی چیست؟

دارنده سهم عادی، در واقع، صاحب کسری از مالکیت شرکت است و تمام ریسک موجود در فعالیت اقتصادی شرکت را به میزان سهامی که در اختیار دارد، متقبل شده است. همچنین به سرمایه‌ای که از راه فروش سهم عادی شرکت تامین می‌شود، سرمایه سهمی گفته می‌شود. هیچ شرکتی نمی‌تواند بیش از میزانی که در متن اساسنامه به نام سرمایه مجاز از آن یاد شده است، از راه فروش سهم اضافی سرمایه مورد نیاز خود را تامین کند، مگر پس از طی تشریفات خاص قانونی.

سهم ممتاز (Preferred Shares) چیست؟

نوعی سهم است که برخی ویژگی‌های اوراق قرضه و سهم عادی را دارد. در صورت انحلال شرکت، صاحبان سهم ممتاز در مقایسه با دارندگان سهم عادی در توزیع دارایی‌های شرکت حق تقدم دارند و ممکن است دارای حق رای هم باشند. پیش از این که سود سهم عادی پرداخت شود باید سود سهم ممتاز (سال جاری و سال‌های گذشته) پرداخت شود. برخی سهم ممتاز نیز قابل تبدیل به سهم عادی هستند و دارندگان آن حق دارند در درصدی از سود اضافی شرکت نیز سهیم شوند.

سود سهم ممتاز به طور ثابت پرداخت می‌شود و در مورد سهم ممتاز با سود انباشته حتی در صورتی که شرکت قادر به پرداخت سود سهم نباشد، سود این گونه سهم به صورت انباشته در سال یا سال‌های بعد پرداخت خواهد شد. گاهی سهم ممتاز پس از چند سال قابل تبدیل به سهم عادی به قیمت ارزش اسمی خواهند بود و در صورتی که قابل بازخرید باشند شرکت در یک تاریخ معین مبلغ بازخرید را به سهامدار پرداخت می‌کند.

همچنین ممکن است شرکت به میزان ارزش سهم ممتاز خود سهم عادی منتشر و به سهامداران پرداخت کند. اما چنانچه سهم ممتاز از نوع غیرقابل بازخرید باشد، سهامداران به طور مرتب و ثابت سود سهم ممتاز خود را دریافت خواهند کرد.

دارنده سهم ممتاز ممکن است حق رای هم داشته باشد، اما بیشتر در صورتی حق رای خواهد داشت که پرداخت سود سهم وی به تعویق افتاده باشد.

توجه داشته باشید که سهم همه شرکت‌های بورسی از نوع سهم عادی می‌باشند.

سهام جایزه (Bonus Shares) چیست؟

زمانی که شرکت از ذخایر آزاد فراوانی برخوردار است، ممکن است بخشی از ذخایر خود را از راه انتشار سهام جایزه، در وجه سهامداران کنونی خود و به نسبت سهامی که در اختیار دارند، به سرمایه تبدیل کند. مدیران شرکت می‌توانند با انتقال بخشی از حساب ذخایر شرکت به حساب سرمایه سهمی و ثبت دفتری عملیات، این کار را انجام دهند.

پس از انتشار سهام جایزه به طور معمول، قیمت سهام شرکت بسته به تعداد سهام جایزه منتشر شده در بازار سقوط می‌کند، اما از آنجا که رقم سود هر سهم تغییری نمی‌کند، سهامدار شرکت که اکنون تعداد سهام او افزایش یافته است، پس از چندی با ترمیم قیمت سهام به سود دلخواهی دست پیدا می‌کند.

منظور از سهام گران قیمت چیست؟

سهامی است که در مقایسه با رقم EPS (درآمد هر سهم) اعلام شده برای آن یا نسبت P/E (نسبت قیمت به سود هر سهم) آن قیمت بیش از اندازه‌ای پیدا کرده است. سهام شرکت‌هایی که سودآوری بالایی پیدا کرده‌اند و از وضعیت مناسب و با ثباتی در بازار برخوردار هستند، این موقعیت برای آنها پیش می‌آید.

سهام داغ یا فعال چگونه سهامی است؟

سهامی است که پی‌درپی و هر روز مورد دادوستد قرار می‌گیرد. در مقابل سهام نیمه‌فعال که به طور مرتب و پیاپی خرید و فروش نمی‌شوند. بیشتر سهام شرکت‌های معتبر از نوع فعال و پرترفدار هستند.

منظور از «سهام غیرفعال» یا «سهام راکد» چیست؟

سهامی است که در بورس اوراق بهادار به ندرت خرید و فروش می‌شود و به سختی می‌توان برای آن خریدار یا فروشنده‌ای پیدا کرد. تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و قیمت پیشنهادی فروش این‌گونه برگه‌های سهام ممکن است زیاد باشد.

سهام شکننده یا پرنوسان (Volatile Share) چگونه سهمی است؟

سهامی که تغییرات شدید و ناگهانی فراوانی در قیمت آن رخ می‌دهد، به سهام شکننده یا پرنوسان معروف است. چنانچه نوسان شدید قیمت یک سهم به دلیل وجود عواملی همچون نوسان درآمدها، تعداد اندک سهام منتشر شده، یا وخامت اوضاع در صنعتی که به آن وابسته است باشد، نوسان قیمت آن با عامل آلفا محاسبه می‌شود و در صورتی که نوسان قیمت آن با اوضاع بازار مرتبط باشد، از عامل بتا استفاده می‌شود.

منظور از سهام ترجیحی چیست؟

سهام ترجیحی بخشی از سهام شرکت است که در راستای برنامه‌های خصوصی‌سازی به کارکنان شاغل در آن شرکت واگذار شده است.

حباب قیمت سهام چگونه شکل می‌گیرد؟

چنانچه می‌دانیم انگیزه حداکثرسازی سود و حداقل سازی زیان در سرمایه‌گذاری، به عنوان معیارهای اصلی تصمیم‌گیری و مؤثر تحرک صاحبان سرمایه در بورس نیز مثل هر بازار دیگری مطرح هستند، لیکن در برخی از مواقع، رفتاری رخ می‌دهد که به هیچ وجه مبتنی بر مبانی اساسی حاکم بر بازار سهام نیست.

در این حالت حرکت «دسته جمعی و دفعی» سرمایه‌گذاران برای خرید یا فروش سهام در بورس می‌تواند قیمت سهام را بدون هیچ‌گونه توجیه اقتصادی و منطقی متأثر سازد. این پدیده اصطلاحاً به «حباب قیمتی در بورس» معروف است.

تاثیر اطلاعات گوناگون بر قیمت بازار سهام چگونه است؟

اطلاعات و اخبار گوناگون به میزانی که در عملکرد مالی شرکت موثر است، بر قیمت بازار هر سهم تاثیر می‌گذارد. تصور بازار از تاثیر منفی، مثبت یا خنثی اخبار و اطلاعات بر قیمت یک سهم لحاظ می‌شود.

چرا قیمت سهام کاهش یا افزایش می‌یابد؟

قیمت سهام هر لحظه و بر اثر تغییرات عرضه و تقاضای بازار قابل تغییر است. اگر تعداد فروشندگان یک سهم از تعداد خریداران آن بیشتر باشد، یعنی عرضه یک سهم برای فروش بیش از میزان تقاضای آن برای خرید باشد، قیمت آن سهم کاهش می‌یابد و برعکس.

برای تشریح رفتاری که به تغییرات عرضه و تقاضا در بازار سهام می‌انجامد و سبب می‌شود برخی خواهان یا خریدار یک سهم شوند و برخی دیگر رویگردان یا فروشنده آن باشند، نظریه‌های مختلفی شکل گرفته است. برخی معتقدند، اصلی‌ترین عامل شکل‌دهنده قیمت سهم شرکت نظر سرمایه‌گذاران در مورد ارزش واقعی آن شرکت است.

در این راستا، کاهش قیمت سهام می‌تواند در اثر عوامل درونی و برون‌ی مختلفی اعم از امور مالی شرکت و مسایل کلان سیاسی و اقتصادی جهان، کشور و صنعتی باشد که شرکت در آن فعالیت می‌کند.

همچنین، در اکثر مواقعی که شرکت‌ها به سهامداران سود پرداخت می‌کنند یا سرمایه شرکت را افزایش می‌دهند قیمت سهام کاهش می‌یابد و این کاهش قیمت کاملاً طبیعی است. چرا که مثلاً در زمان افزایش سرمایه، تعداد سهام افراد به همان میزان که سرمایه شرکت افزایش می‌یابد زیاد می‌شود و افزایش تعداد سهام تا حدودی کاهش قیمت را جبران می‌کند.

قیمت بازار یک سهم چه تاثیری بر عملکرد شرکت دارد؟

قیمت یک سهم شاخص عملکرد شرکت است. مردم عملیات تجاری شرکت را نمی‌توانند از نزدیک ببینند اما به طور حتم، می‌توانند قیمت سهام شرکت را در بازار شاهد باشند.

چرا سهام بعضی از شرکت‌ها بعد از برگزاری مجمع، کاهش قیمت و بعضی افزایش قیمت را دارند؟

با توجه به صورتهای مالی و گزارشهایی که در مجمع مورد بررسی قرار می‌گیرد، سوددهی یا ضرردهی شرکت تعیین می‌شود و بر همان اساس، سهام شرکت‌ها کاهش یا افزایش قیمت خواهند داشت. همچنین جو کلی بازار در زمان بازگشایی سهم مهم است.

چگونه می‌توان میزان بازده سهام عادی را تشخیص داد؟

در مورد سهام، میزان سود هر سهم به شکل دقیق و حتمی مشخص نیست. میزان درآمد آتی شرکت ممکن است بنا به دلایل و عوامل مختلف متفاوت باشد. به این ترتیب، نمی‌توان سود پرداختی هر سهم را به دقت تعیین کرد ولی می‌توان با استفاده از مدل رشد ثابت سود هر سهم میزان بازده آن را تا حدودی پیش‌بینی و برآورد کرد.

برای انتخاب یک سهم، به چه معیارهایی باید توجه کرد؟

برای انتخاب یک سهم خوب، می‌توان به این معیارها توجه کرد:

۱ - وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت: یکی از عوامل موثر در انتخاب سهام یک شرکت، وضعیت دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام شرکت است. هر اندازه این وضعیت مطلوب تر باشد، نشان دهنده شرایط مناسب شرکت برای سرمایه‌گذاری است. به این منظور، می‌توان ترازنامه شرکت را مورد بررسی قرار داد.

۲ - سود نقدی هر سهم: علاوه بر وضعیت درآمدی شرکت، میزان سودی که شرکت به هر سهم خود می‌دهد نیز در انتخاب سهم خوب، حائز اهمیت است.

۳ - تداوم روند سودآوری: اگرچه سودآور بودن شرکت در انتخاب سهام آن بسیار مهم است، اما باید

توجه داشت که این سودآوری، باید یک فرآیند مستمر و مداوم باشد، نه مقطعی. با مطالعه اطلاعات و برنامه های آتی شرکت، می توان نسبت به این موضوع آگاهی کسب نمود.

۴ - نسبت قیمت به درآمد سهم (P/E) : نسبت قیمت به درآمد سهم بیانگر آن است که قیمت سهام شرکت، چند برابر میزان سود نقدی است که شرکت به هر سهم خود تخصیص می دهد. به عبارت دیگر، این نسبت نشان می دهد که آیا قیمت سهام به نسبت سودی که بین سهامدارانش توزیع می کند، ارزش دارد.

۵ - صنعتی که شرکت در آن فعالیت می کند : هنگام انتخاب سهام یک شرکت، باید به این موضوع توجه کرد که آیا صنعتی که شرکت در آن صنعت فعالیت می کند، از شرایط مناسبی در حال و آینده برخوردار است یا خیر. شرایط خرد و کلان اقتصادی چه تأثیری بر این صنعت خواهد گذاشت. صنایع رقیب این صنعت در حال و آینده، چه وضعیتی دارند. آیا شرایط بین المللی بر این صنعت تأثیر مثبت یا منفی خواهد داشت و...

۶ - قابلیت نقدشوندگی : یکی از معیارهای انتخاب سهام خوب، قابلیت نقدشوندگی سهام است، به این معنا که هر وقت دارنده آن سهم قصد فروش آن را داشت، بتواند به راحتی، سهام خود را بفروشد. هر اندازه که دفعات خرید و فروش روزانه یک سهم بیشتر باشد، قابلیت نقدشوندگی آن سهم نیز بالاتر خواهد بود.

تفاوت و تحلیل دو قیمت پایانی و آخرین قیمت سهام به چه صورت است؟

قیمت پایانی قیمتی است که معامله سهم در ابتدای روز بعد، براساس آن قیمت آغاز می شود. توضیح اینکه لزوماً همواره قیمت پایانی سهم، با آخرین قیمت سهم برابر نیست. زیرا قیمت سهام شرکتها، در صورتی می تواند حداکثر افزایش یا کاهش روزانه ای را که براساس مقررات، برای آن در نظر گرفته شده است، تجربه کند که حجم قابل توجهی از آن سهم در طول ساعت معاملاتی مورد معامله قرار گیرد (حجم مبنا)

بنابراین اگر میزان معاملات بر روی آن سهم از حجم مبنا کمتر باشد، درصد افزایش یا کاهش قیمت سهم نیز کمتر از حداکثر میزان افزایش یا کاهش تعیین شده براساس مقررات خواهد بود. برای مثال، اگرچه ممکن است قیمت آخرین معامله سهام یک شرکت پذیرفته شده در بورس، در یک روز افزایش یا کاهش ۴ درصدی (حداکثر نوسان روزانه، براساس مقررات) را تجربه کند، اما چون حجم معاملات روی آن سهم کمتر از حجم مبنا بوده است، بنابراین قیمت پایانی سهم مثلاً با حداکثر ۱ درصد افزایش یا کاهش، ثبت می گردد.

لازم به ذکر است قیمت پایانی سهم براساس میانگین موزون قیمت سهم در طول یک روز معاملاتی، تعیین می گردد. آخرین قیمت در واقع آخرین قیمت معاملاتی سهام می باشد.

سهامدار (SHARE HOLDER) کیست؟

سهامدار مالک کسری از کل شرکت است و در ریسک سود یا زیان پیش روی شرکت سهیم است. سهامدار در تمامی درآمدها و دارایی‌های شرکت سهیم است، اما سود سهام او تنها پس از پرداخت سایر بدهی‌ها پرداخت می‌شود و در صورت انحلال شرکت نیز سهم او از محل باقیمانده دارایی شرکت پرداخت خواهد شد.

مسئولیت سهامداران محدود است و تنها به اندازه میزان سهامی است که در اختیار دارند. سهامداران در نشست‌های مجمع عمومی شرکت دارای حق رای هستند و به این ترتیب می‌توانند در اداره شرکت دخیل باشند. اگر شرکت در فعالیت اقتصادی خود به موفقیت برسد در واقع سهامداران شرکت به موفقیت رسیده‌اند.

در صورتیکه سهامداری فوت کند تکلیف سهام او چه می‌شود؟

برای پیگیری حقوق سهامدار فوت شده، بازماندگان باید با ارائه مدارک لازم به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مراجعه نمایند. پس از انجام اقدامات لازم، امکان فروش یا انتقال سهام متوفی و دریافت سودهای تقسیمی سال‌های قبل وی فراهم می‌گردد.

حقوق من به عنوان سرمایه‌گذار و سهامدار چیست؟

شما حق دارید در مورد شرکتی که سهامدار آن هستید اطلاعات صحیح دریافت کنید. نباید اهمیت اطلاعات را در نحوه تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاری در یک شرکت، نادیده بگیرید. شما به عنوان سهامدار همچنین حق دارید درباره‌ی وضعیت شرکت اظهارنظر کرده و شکایت‌های خود را مطرح کنید.

با مالکیت سهام حقوقی به سهامداران اعطا می‌شود که به دو دسته حقوق مالی و غیرمالی تقسیم می‌شوند. حقوق مالی ناشی از مالکیت سهام به طور کلی بر دو نوع است: حق سهیم‌شدن در سود و حق سهیم‌شدن در دارایی شرکت. حقوق غیرمالی به طور کلی بر چهار نوع است: حق اطلاع، حق عضویت در شرکت، حق رأی و حق انتقال سهام.

منظور از عبارت «تبدیل ذخایر شرکت به سرمایه» چیست؟

می‌توان سود انباشته و توزیع نشده شرکت را که در حساب ذخایر شرکت نگهداری می‌شود (به استثنای ذخایر ارزیابی مجدد سرمایه و ذخایر ارزیابی مجدد دارایی شرکت) با انتشار سهام جایزه به سرمایه‌سهمی تبدیل کرد. به این عمل، افزایش سرمایه از محل سودانباشته گفته می‌شود. تبدیل ذخایر شرکت به سرمایه با رعایت کامل قوانین و مقررات انجام می‌شود و اختیار آن با تصمیم‌گیرندگان شرکت است.

عرضه اولیه سهام چیست؟

نخستین عرضه عمومی سهام یک شرکت در بازار بورس یا فرابورس که با اهدافی مانند تامین سرمایه و منابع مالی، افزایش عمق بازار بورس، پاسخگویی به تقاضای بازار و ... صورت می‌گیرد، به عرضه اولیه معروف است.

اطلاعات قیمت سهام شرکتها و سایر اطلاعات مالی را از کجا باید بدست آوریم؟
عمده اطلاعات را میتوانید از سایت‌های زیر که سایت‌های رسمی سازمان بورس می‌باشند بدست آورید. در سایت کدال با آدرس www.codal.ir می‌توانید اطلاعاتیه‌ها، صورت‌های مالی، آگهی مجمع و سایر اطلاعاتی که شرکتها منتشر می‌نمایند را مشاهده کنید.

در سایت مدیریت فناوری بورس با آدرس www.tsetmc.com نیز می‌توانید اطلاعات کاملی از سهام شرکت مانند قیمت سهام، تعداد سهام، سهامداران عمده، تاریخچه خریدها و فروشها و ... را مشاهده کنید. همچنین از ساعت ۹ تا ۱۲,۳۰ می‌توانید روند معاملات سهام موردنظر را ببینید.

سایر سایت‌های مرتبط با بازار سرمایه:

سایت سنا - پایگاه خبری بازار سرمایه www.sena.ir برای مشاهده اخبار بازار سرمایه
سایت سازمان بورس و اوراق بهادار www.seo.ir
سایت شرکت بورس اوراق بهادار تهران www.tse.ir
سایت شرکت فرابورس ایران www.irfarabourse.com
سایت شرکت اطلاع رسانی و خدمات بورس www.sidsco.ir
سایت تالار مجازی بورس ایران www.irvex.ir برای خرید و فروش مجازی سهام
سایت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی www.csdiran.com
سایت مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران www.fipiran.com برای مشاهده اطلاعات قیمت سهام و نمودارها
سایت سامانه بورس همراه www.mobilebourse.ir برای دریافت اطلاعات بورسی روی گوشی موبایل
سایت کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار www.seba.ir برای مشاهده لیست کارگزاریها و موارد مرتبط با آنها

سایت استودیو بورس www.studiobourse.ir فایل‌های صوتی بازار بورس و رادیو زنده بورسی
شبکه اجتماعی بورس www.bourseiness.com برای گفتگوی تمامی افراد فعال در بازار بورس

شرکت‌های بورسی چه اطلاعاتی را منتشر می‌کنند؟

بطور کلی شرکت‌ها سه دسته اطلاعات را افشا می‌کنند: دسته اول گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای است که شامل پیش‌بینی عملکرد سالانه (که پیش‌بینی مدیریت شرکت از وضعیت عملکرد و سودآوری یکساله شرکت است و یکبار قبل از شروع سال مالی و سپس در مقاطع ۳ ماهه منتشر می‌شود)، صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای (که همان ترازنامه و صورت سود و زیان شرکت است و در مقاطع ۳ ماهه منتشر می‌شود)، اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ که بصورت ماهانه افشا می‌شود و همچنین سایر گزارش‌ها و صورتهای مالی سالانه شرکت اصلی و شرکت‌های زیرمجموعه آن است.

دسته دوم اطلاعات مجامع عمومی عادی و فوق‌العاده و جلسات هیئت‌مدیره برای افزایش سرمایه است که در آنها اطلاعات مربوط به برگزاری مجامع شرکت‌ها و همچنین صورتجلسه تصمیمات اتخاذ شده در آن مجامع و نیز جلسات هیئت‌مدیره برای افزایش سرمایه افشا می‌شود.

دسته سوم نیز اطلاعاتی است که در اثر وقوع رویدادهای خاص باید فوراً افشا شود مانند تغییر بااهمیت در پیش‌بینی درآمد هر سهم؛ انعقاد، انحلال یا هرگونه تغییرات اساسی در قراردادهای مهم شرکت و سایر اطلاعاتی که بر قیمت اوراق بهادار شرکت و تصمیم سرمایه‌گذاران تأثیر بااهمیت داشته باشد.

وظیفه دریافت و بررسی اطلاعات شرکت‌ها و ناشران به عهده کیست؟

مدیریت نظارت بر ناشران اوراق بهادار سازمان بورس و اوراق بهادار وظیفه دریافت و بررسی اطلاعات ناشران و انتشار یکنواخت آنها را از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی رسمی سازمان بورس و اوراق بهادار بر عهده دارد.

بستن نماد چیست؟

پیش از این که شرکت سود هر سهم را اعلام کند یا سهام جایزه و حق تقدم خرید سهام منتشر کند، هرگونه خرید و فروش سهام شرکت به طور موقت، برای مدتی متوقف می‌شود. در طول این مدت هیچ‌گونه نقل و انتقال سهام این شرکت به ثبت نمی‌رسد. به این ترتیب، فقط سهامدارانی که پس از بسته شدن نماد شرکت در بورس، نام آنها در دفاتر شرکت به چشم می‌خورد می‌توانند سود سهام یا سهام جایزه دریافت کنند یا اینکه در صورت اعلام افزایش سرمایه شرکت از حق تقدم خرید سهام برخوردار خواهند بود.

ارزش دفتری (BOOK VALUE) چیست؟

ارزش هر دارایی را آن گونه که در ترازنامه شرکت آمده است، ارزش دفتری می‌نامند. ارزش دفتری هر سهم به این شکل حساب می‌شود که تمام بدهی‌ها را از تمام دارایی‌ها کسر می‌کنند و آن چه به دست آمده را بر تعداد سهامی که شرکت منتشر کرده و در دست مردم است، تقسیم می‌کنند.

ارزش اسمی (Par Value) چیست؟

در مورد سهام عادی، ارزش اسمی هر سهم مبلغی است که طبق اساسنامه روی هر سهم نوشته شده است. این رقم با ارزش بازار سهم هیچ ارتباطی ندارد. در ایران ارزش اسمی هم سهم ۱۰۰۰ ریال است. در مورد اوراق قرضه یا سهام ممتاز، ارزش اسمی هر برگ است که میزان آن تعیین‌کننده مقدار بهره یا سودی است که به آن تعلق می‌گیرد.

ارزش جاری یا ارزش بازار یک سهم (Market Capitalization) چیست؟

قیمت خرید و فروش یک سهم در بازار را ارزش بازاری سهم می‌گویند. این ارزش را عرضه و تقاضا مشخص می‌کند.

منظور از اطلاعات (گزارش‌های) میان دوره ای چیست؟

شامل اطلاعات تولید و فروش و مسائل مالی شرکت است که در دوره‌ها و فصول مختلف توسط شرکت‌ها ارائه می‌شود. مانند گزارش‌های ۳ ماهه، ۶ ماهه و ۹ ماهه

ترازنامه چیست؟

صورت حسابی است که وضعیت مالی یعنی دارائی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه شرکت را در پایان دوره مالی نشان می‌دهد.

صورت سود و زیان چیست؟

صورت حسابی است که خلاصه و نتیجه عملیات یک سال مالی شرکت یعنی درآمدها، هزینه‌ها و سود (زیان) شرکت را نشان می‌دهد.

پیش‌بینی درآمد هر سهم چیست؟

مدیران شرکت یکبار قبل از شروع سال مالی، بر اساس وضعیت عملکرد در سالهای گذشته و برنامه‌هایی که مدنظر دارند در سال آینده اجرا کنند، پیش‌بینی خود را از سود سال آینده اعلام می‌کنند. سپس در مقاطع ۳ ماهه و طی سال، با توجه به وضعیت عملکرد و رویدادهایی که رخ می‌دهد، پیش‌بینی

درآمد هر سهم (EPS) آن سال را مورد بازنگری قرار می‌دهند. تمامی این اطلاعات با توجه به اینکه هنوز سال مالی شرکت به پایان نرسیده است، «پیش‌بینی» است. بعد از اتمام سال مالی شرکت و مشخص شدن عملکرد واقعی آن سال، درآمد هر سهم (EPS) واقعی اعلام خواهد شد.

Eps چیست؟

EPS خلاصه اصطلاح earning per share یا سود هر سهم است. هرگاه کل سود پس از کسر مالیات را به تعداد سهام تقسیم نماییم؛ سود هر سهم بدست می‌آید. EPS پیش‌بینی شده: عبارت است از سود هر سهم که شرکت برای سال مالی که در پیش است پیش‌بینی می‌کند.

EPS تحقق یافته: عبارت است از سود هر سهم که در دوره مالی گذشته به هر سهم تعلق گرفته است. تعدیل EPS: شرکت‌ها در ابتدای سال مالی EPS خود را پیش‌بینی می‌کنند که به آن EPS پیش‌بینی شده می‌گویند. ولی گاهی این سود کمتر و گاهی بیشتر از پیش‌بینی درمی‌آید. تعدیل EPS به این معناست که با بررسی مشخص می‌شود سود پیش‌بینی شده کمتر یا بیشتر از مبلغ پیش‌بینی شده درآمده است.

سود نقدی سهام (DPS) یا سود تقسیم شده چیست؟

آن بخش از سود شرکت که به سهامداران پرداخت می‌شود، به سود سهام یا سود تقسیم شده معروف است. مقدار سود سهام و تاریخ پرداخت آن را هیات‌مدیره در مجمع عمومی سهامداران پیشنهاد می‌کند. $DPS = EPS - (\text{انداخته قانونی} + \text{انداخته طرح و توسعه} + \text{سود انباشته})$

تعریف مفصل نسبت قیمت به درآمد (P/E) چیست؟

نسبت میان قیمت و درآمد هر سهم شرکت را نسبت قیمت به درآمد (یا نسبت P/E) می‌نامند. اگر نسب P/E یک شرکت بیشتر از شرکت دیگر باشد، نشان‌دهنده این است که بازار نسبت به درآمد سهام شرکت در آینده خوش بین است.

P/E یا نسبت قیمت به سود یکی از ابزارهای قدیمی و عموماً پر استفاده به منظور ارزش گذاری سهام است. هر چند محاسبه ی P/E بسیار ساده است اما تفسیر آن عملاً دشوار می‌نماید. در شرایط معینی این نسبت بسیار گویا و در زمان‌ها ی دیگر کاملاً بی معنا جلوه می‌کند. از این رو، غالباً سرمایه گذاران این اصطلاح را نادرست به کار می‌گیرند و در تصمیماتشان بیش از حد لازم به آن وزن می‌دهند. ابتدا به تشریح و تبیین P/E می‌پردازیم، سپس چگونگی استفاده از این نسبت را در تجزیه و تحلیل سهام بازگو می‌کنیم، و سرانجام به شرایطی می‌پردازیم که نباید از این نسبت استفاده شود.

P/E کوتاه شده‌ی نسبت P (price یا قیمت سهم) به EPS (Earning Per Share) یا سود هر سهم است.

همان گونه که از نام آن پیدا است، برای محاسبه ی P/E آخرین قیمت روز سهام یک شرکت به سود هر سهم (EPS) آن تقسیم می شود:

$$P/E = \frac{\text{قیمت سهم}}{\text{سود هر سهم}}$$

غالباً P/E در تاریخ هایی محاسبه می شود که شرکت ها اطلاعات EPS (معمولاً سه ماهانه) را افشاء می کنند. این P/E را که بر مبنای آخرین EPS محاسبه می شود بعضاً "P/E دنباله دار نیز می گویند. اما گاهی از EPS برآوردی برای محاسبه P/E استفاده می شود، این EPS معمولاً معرف سود برآوردی سال آینده است.

در این صورت به P/E محاسبه شده P/E برآوردی یا پیشتاز گفته می شود. محاسبه ی P/E گاهی روش سومی هم دارد که مبتنی بر میانگین دو فصل گذشته و برآورد دو فصل باقیمانده ی سال است. تفاوت عمده ای بین این سه نوع وجود ندارد اما باید بدانید که از محاسبات داده های تاریخی واقعی در مقایسه با برآوردهای تحلیل گران مالی استفاده کنید.

مشکل بزرگ محاسبه ی P/E مربوط به شرکت هایی است که سود آور نیستند و از این رو EPS منفی دارند. در خصوص چگونگی رفتار با این پدیده دیدگاه های متفاوتی وجود دارد. برخی قائل به وجود P/E منفی هستند، گروهی در این حالت P/E را صفر می دانند و بسیاری دیگر هم معتقدند که دیگر P/E محلی از اعراب ندارد.

به لحاظ تاریخی در بورس اوراق بهادار تهران عموماً میانگین P/E در دامنه ی ۳/۲ تا ۱۳/۲ تجربه شده است. نوسان P/E در این دامنه عمدتاً بستگی به شرایط اقتصادی هر زمان دارد. P/E بین شرکت ها و صنایع می تواند کاملاً متفاوت باشد.

کاربرد P/E

به لحاظ نظری، P/E یک سهم به ما می گوید که سرمایه گذاران چند ریال حاضرند به ازای هر ریال سود یک شرکت پرداخت نمایند. به همین جهت به آن ضریب سهام نیز می گویند. به عبارت دیگر اگر P/E یک سهم ۲۰ باشد بدین معنی است که سرمایه گذاران حاضرند ۲۰ ریال برای هر ریال از سود این سهم بپردازند.

الف) رشد سود

آنچه در بحث بالا به آن پرداختیم رشد شرکتها است. قیمت سهام بازتاب انتظارات سرمایه گذاران از ارزش و رشد آینده‌ی شرکت است. اما توجه کنید که اندازه‌ی سود (EPS) معمولاً مبتنی بر سودهای (EPSهای) گذشته است.

اگر شرکتی انتظار رشد دارد بنابراین انتظار داریم که سودش نیز رشد نماید. در نتیجه تفسیری بهتر از P/E آن است که خوش بینی بازار از آینده‌ی رشد یک شرکت را بازتاب می‌دهد. اگر P/E شرکتی بالاتر از میانگین بازار یا صنعت باشد بدین معنی است که بازار در ماه‌ها یا سال‌های آینده انتظارات بزرگی از سهم این شرکت دارد. شرکتی با P/E بالا باید سودهای فزاینده ایجاد کند، در غیر این صورت قیمت سهمش سقوط خواهد کرد.

ب) ارزانی یا گرانی

P/E در مقایسه با قیمت بازار شاخص بهتری برای ارزش گذاری سهم است. مثلاً به شرط پایداری سایر متغیرها، سهمی با قیمت ۲۰۰ ریال و P/E برابر ۱۰ بسیار گران تر از سهمی با قیمت ۲۰۰۰۰ و P/E برابر ۱۰ است. توجه کنید که محدودیت هایی در این مثال وجود دارد. شما نمی‌توانید P/E های دو شرکت کاملاً متفاوت را برای ارزش گذاری بهتر آنها مقایسه کنید. به عبارت دیگر تعیین بالا یا پایین بودن P/E بدون توجه به دو عامل اصلی بسیار دشوار است:

۱) نرخ رشد شرکت و ۲) صنعت.

۱) نرخ رشد شرکت

آیا اندازه‌ی رشد گذشته‌ی شرکتها می‌تواند معرف نرخ‌های انتظاری از رشد آینده باشد؟ هر چند پاسخ این پرسش نمی‌تواند صریح باشد اما در عمل سرمایه گذاران برای پیش بینی سود (EPS) و محاسبه‌ی P/E از نرخ‌های رشد گذشته استفاده می‌کنند.

۲) صنعت

مقایسه‌ی شرکتها تنها در صورتی فایده‌مند است که به یک صنعت تعلق داشته باشند، مثلاً شرکت‌های صنعت ... عمدتاً دارای ضرایب P/E پایین هستند چون به رغم ثبات صنعت رشد پایینی دارند. از طرف دیگر شرکت‌های صنعت ... به دلیل انتظار رشد از P/E های بالایی برخوردارند.

دام‌های کاربرد P/E

تا بدین جا آموختیم که در شرایط معینی P/E می‌تواند ما را در تعیین بالا یا پایین بودن ارزش یک شرکت کمک کند. همچنین پی بردیم که P/E تنها در شرایط معینی معتبر است. اما علاوه بر این دام‌های دیگری نیز در تحلیل P/E وجود دارد که در ادامه درباره‌ی برخی از آنها بحث می‌شود.

حسابداری

سود یک اندازه‌ی حسابداری است که در محاسبه‌اش از اقلام غیر نقدی نیز استفاده می‌شود. معیارهای اندازه‌گیری سود بر طبق اصول حسابداری همگانی (GAAP) مقرر می‌شوند. این اصول در گذر زمان تغییر می‌کند و در هر کشوری نیز متفاوت از دیگر کشورها است. از این رو محاسبه‌ی سود (EPS) بسته به چگونگی دفتر داری و حسابداری می‌تواند به صورت‌های متفاوت ارائه شود. در نتیجه مقایسه‌ی سودها (EPS ها) با یک دیگر گاهی به مقایسه‌ی سیب و پرتقال می‌ماند.

تورم

در شرایطی که اقتصاد کشور تورم بالا بی‌ی را تجربه می‌کند طبعاً کالاها و هزینه‌های استهلاک به دلیل بالا رفتن هزینه‌های جایگزینی کالاها و تجهیزات در مقایسه با سطح عمومی قیمت‌ها کم‌نمایی می‌شود.

بنابراین در زمان‌های تورمی P/E ها عموماً "پایین‌تر می‌آیند زیرا بازار سودها را که به صورت ساختگی به بالا گرایش دارد تخریب شده می‌بیند. بررسی P/E همانند تمامی نسبت‌ها، در گذر زمان برای پی بردن به روند آن ارزشمند است. تورم این بررسی را دشواری کند زیرا اطلاعات گذشته در امروز از فایده‌مندی کم‌تری برخوردارند.

تفسیری دیگر از پی بر ای

P/E پایین لزوماً "بدین معنی نیست که ارزش یک شرکت کم‌نمایی شده است. بلکه به معنای آن است که بازار معتقد است شرکت در آینده‌ی نزدیک با مشکل روبرو خواهد شد. سهمی که قیمتش پایین می‌آید معمولاً "دلیلی دارد.

عمده‌ترین دلیلش این است که سود شرکت کم‌تر از سود انتظاری‌اش خواهد بود. این مساله P/E دنباله‌دار بازتابی ندارد مگر آن که سود در عمل نیز محقق گردد.

تنها به اتکای P/E سهام نخرید

یکی از پر بسامدترین اشتباهاتی که سرمایه‌گذاران غیر حرفه‌ای مرتکب می‌شوند خرید سهام صرفاً "به اتکای P/E بالا یا پایین است. توجه کنید که ارزش‌یابی سهام تنها با تکیه بر شاخص‌های ساده‌ای مانند P/E ساده انگارانه و نادرست است. P/E بالا ممکن است به معنی بیش‌نمایی ارزش سهم باشد و هیچ تضمینی وجود ندارد که بعداً "به سرعت پایین نیاید. ضمناً "توجه کنید که حتی اگر ارزش سهمی کم‌نمایی شده باشد ممکن است ماه‌ها یا حتی سال‌ها طول بکشد تا بازار ارزش آن را اصلاح نماید.

در هر صورت تجزیه و تحلیل سهام امری بسیار پیچیده تر از دانستن چند نسبت ساده است. به عبارت دیگر هر چند کلیدی برای معمای ارزش گذاری سهام است اما تمام آن نیست. از این رو توصیه می شود که سرمایه گذاران برای خرید سهام با خبرگان سرمایه گذاری مشورت نمایند.

نتیجه گیری

P/E همه چیز یا به عبارتی حرف آخر را درباره ی ارزش سهم نمی گوید اما برای مقایسه ی شرکت های یک صنعت ، کل بازار یا روند تاریخی P/E یک شرکت فایده مند است .
به یاد بسپارید که :

الف) P/E یک نسبت است و از تقسیم PRICE (P یا قیمت روز سهم) به EPS (E یا سود هر سهم) به دست می آید .

ب) سه نوع EPS به نام های EPS دنباله دار ، آینده و میانگین وجود دارد .

ج) به لحاظ تاریخی ، میانگین P/E ها در بازه ی ۳/۲ - ۱۳/۲ قرار می گیرد .

د) به لحاظ نظری ، P/E یک سهم به ما می گوید که سرمایه گذاران حاضرند چند ریال به ازای هر ریال سود پردازند .

ه) تفسیر بهتری از P/E این است که آن بازتاب خوشبینی بازار از آینده ی رشد یک شرکت است .

و) P/E در مقایسه با قیمت بازار شاخص بهتری برای ارزش گذاری یک سهم است .

ز) بدون در نظر گرفتن نرخ های رشد صنعت ، صحبت از بالا یا پایین بودن P/E یک شرکت بی معناست .

ح) تغییر در اصول حسابداری شامل وجود چندین روش مجاز برای سود (EPS) تجزیه و تحلیل P/E را دشوار می کند .

ط) P/E ها عموماً "در زمان تورم حاد پایین تر می آیند .

ی) تفاسیر بسیاری پیرامون دلیل پایین بودن P/E یک شرکت وجود دارد .

ه) تنها به اتکای ضریب P/E اقدام به خرید و فروش سهام نکنید .

در شرکت های سهامی عام در چه صورت سود سهام به سهامداران پرداخت می شود؟
در این شرکت ها پرداخت سود سهام ، مشروط به وجود سود قابل تقسیم و تصویب مجمع عمومی صاحبان سهام در مورد تقسیم سود است.

سود انباشته (Retained Earnings) چیست؟

بخشی از درآمد شرکت که در قالب سود سهام توزیع نشده و برای استفاده در طرح های توسعه شرکت انباشته شده است، درآمد انباشته اطلاق می شود.

اندوخته قانونی چیست؟

هیئت مدیره هر شرکت مکلف است هر سال ۵ درصد از سود خالص شرکت را با عنوان اندوخته قانونی ذخیره نماید. همین که اندوخته قانونی به ۱۰ درصد کل سرمایه شرکت رسید، ذخیره کردن آن اختیاری است.

برای اطلاع از نحوه دریافت سود نقدی هر سهم شرکت (DPS)، به کجا باید مراجعه کرد؟

برای اطلاع از مبلغ و نحوه دریافت DPS هر شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، می‌توانید اطلاعیه شرکت را در سایت codal.ir پیدا کنید و یا با امور سهام شرکت مربوطه ارتباط برقرار کرد.

سود شرکت‌ها چه زمانی پرداخت می‌شود؟

طبق قانون تجارت، در صورتی که در مجمع عمومی عادی سالیانه، تقسیم سود تصویب شود، شرکت باید حداکثر ظرف ۸ ماه از تاریخ تصویب، DPS را به سهامداران پرداخت کند.

افزایش ناگهانی قیمت سهام چگونه است؟

افزایش ناگهانی قیمت سهام در پی یک دوره رکود یا کاهش قیمت سهام رخ می‌دهد.

سود نقدی هر سهم شرکت به چه سهامدارانی تعلق می‌گیرد؟

سود هر سهم به سهامداری تعلق می‌گیرد که در تاریخ برگزاری مجمع عمومی سالیانه شرکت، مالک آن سهم باشد. بنابراین زمان خرید یا فروش سهام ملاک نیست. شما حتی اگر دو روز قبل از برگزاری مجمع، سهام شرکت را بخرید و در زمان برگزاری مجمع، سهامدار شرکت باشید، سود نقدی به شما تعلق می‌گیرد (حتی اگر آنرا فوراً پس از بازگشایی سهم بفروشید).

نرخ بازده ناشی از دریافت سود سهام چیست؟

برای محاسبه نرخ بازده ناشی از دریافت سود سهام، سود تقسیمی سالانه را بر قیمت جاری هر سهم تقسیم می‌کنند.

حجم مبنا به چه معناست؟

حجم مبنا حداقل تعداد سهامی است که باید مورد معامله قرار گیرد تا سهم در پایان روز در قیمتی به ثبت برسد.

حجم مبنا برای کنترل رشد بی‌رویه قیمت سهام در سال ۱۳۸۲ تصویب شد. بر این اساس و در ابتدای این قانون اساس بر این بود که ۱۵ درصد از کل سهام یک شرکت طی یکسال مورد معامله قرار گیرد و روزهای کاری سال ۲۵۰ روز فرض شده بود که بر آن اساس حجم مبنای روزانه یک سهم $0/0006$ (شش ده هزارم) کل سهام شرکت می‌شد. اما در سال ۱۳۸۳ نحوه محاسبه تغییر کرد و از ۱۵ درصد به ۲۰ درصد افزایش یافت و حجم مبنا به $0/0008$ (هشت ده هزارم) کل سهام افزایش یافت.

بعنوان مثال چنانچه تعداد سهام شرکتی ۲۰۰ میلیون باشد حجم مبنای آن ۱۶۰ هزار سهم خواهد بود. حال اگر حداقل ۱۶۰ هزار سهم شرکت معامله شود، قیمت پایانی سهم برابر با میانگین موزون قیمت‌های معاملات خواهد بود و اگر کمتر از ۱۶۰ هزار سهم معامله شود قیمت پایانی با استفاده از نسبت حجم مبنا پوشش داده شده محاسبه می‌شود.

مثلاً اگر میانگین موزون قیمت سهام نسبت به روز قبل ۴۰ تومان افزایش یافته است و میزان سهام معامله شده ۸۰ هزار سهم است، قیمت پایانی (بسته شدن) سهم ۲۰ تومان افزایش خواهد یافت.

حاشیه سود خالص چیست؟

حاشیه سودخالص شرکت، یکی از نسبت‌های سودآوری است که از طریق تقسیم کردن سود خالص به کل فروش محاسبه می‌شود. این نسبت نشان می‌دهد که از یک تومان فروش شرکت، چه مقدار آن به سود خالص تبدیل شده است. به عنوان مثال، حاشیه سودخالص ۳۰ درصد نشان می‌دهد که از یک تومان فروش محصولات شرکت، ۳ ریال سودخالص به دست آمده است.

منظور از عرضه اولیه چیست؟

عرضه سهام یک شرکت برای اولین بار در بازار بورس را عرضه اولیه می‌نامند. در عرضه اولیه، سهامدار عمده شرکت، تعدادی از سهام شرکت را برای عرضه به عموم معامله‌گران در بازار بورس یا فرابورس عرضه می‌کند.

اصطلاح «نقدشوندگی» به چه معنی است؟

این اصطلاح به معنی وجود خریدار و فروشنده به تعداد کافی است، به شکلی که بازار دادوستد اوراق بهادار جریان داشته باشد و بتوان به سرعت اوراق مورد نظر را به قیمتی نزدیک به قیمت بازار خرید و فروش کرد.

وقتی گفته می‌شود نقدشوندگی این سهم پایین است، یعنی معاملات کمی در آن انجام می‌شود.

خالص ارزش دارایی (Net Asset value) یا ناو هر سهم چیست؟

برای محاسبه این عدد، خالص ارزش دارایی‌ها را به کل تعداد سهامی که در دست مردم است، تقسیم می‌کنند. این کار برای تعیین ارزش هر سهم صندوق سرمایه‌گذاری مشترک در یک تاریخ معین و به هنگام باز خرید سهام صورت می‌گیرد. این رقم نشان‌دهنده چگونگی عملکرد مدیران صندوق در سطح بازار اوراق بهادار خواهد بود.

Nav بیشتر برای تعیین خالص ارزش دارایی‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری به کار برده می‌شود.

ریسک (Risk) چیست؟

زیان بالقوه و قابل اندازه‌گیری یک نوع سرمایه‌گذاری را ریسک می‌گویند. ریسک سرمایه‌گذاری بر روی اوراق بهادار عبارت است از: اعلام نشدن سود سهام، پایین بودن میزان سود هر سهم، کاهش قیمت هر سهم و ...

ریسک عملیاتی (Operational Risk) چیست؟

ریسک عملیاتی یا اهرم مالیاتی مربوط است به سود عملیاتی که منشا آن نیز هزینه‌های ثابت شرکت است.

ریسک مالی (Financial Risk) چیست؟

ریسک مالی گونه‌ای ریسک اضافی است که در اثر افزایش بدهی در شرکت به سهامداران تحمیل می‌شود. ریسک ناشی از به‌کارگیری بدهی در شرکت را ریسک مالی می‌نامند.

ریسک غیر سیستماتیک و ریسک سیستماتیک (Systematic Risk) چیست؟

کل ریسک بازار را می‌توان به دو دسته کلی ریسک سیستماتیک و ریسک غیر سیستماتیک تقسیم نمود. ریسک غیر سیستماتیک ریسکی است که ناشی از خصوصیات خاص شرکت از جمله نوع محصول، ساختار سرمایه سهامداران عمده و غیره می‌باشد.

ریسک سیستماتیک ناشی از تحولات کلی بازار و اقتصاد بوده و تنها مختص به شرکت خاصی نمی‌باشد. به دیگر بیان ریسک سیستماتیک در اثر حرکتهای کلی بازار به وجود می‌آید. طبق نظریه‌های پرتفولیو با متنوع‌سازی سبد سهام می‌توان ریسک غیر سیستماتیک را از میان برد ولیکن ریسک سیستماتیک همچنان باقی می‌ماند.

شرکت‌هایی که فروش آنها بسیار پرنوسان است، یا مانع مالی آنها در حد گسترده‌ای از محل دریافت وام تامین شده است، یا رشد بسیار سریعی داشته‌اند، یا نسبت‌های جاری پایینی دارند و همچنین شرکت‌های کوچک بیش از دیگران از ریسک سیستماتیک تاثیر می‌پذیرند.

یک بازار فعال چگونه بازاری است؟

بازاری است که در آن حجم زیادی از سهام، اوراق قرضه یا کالایی خاص دادوستد می‌شود. در این حالت، تفاوت بین قیمت پیشنهادی خرید و قیمت پیشنهادی فروش ناچیز است.

«بازار ساکت» یا «بازار غیرفعال» (Dull Market) چیست؟

بازاری است که رکود بر آن حکم فرما است. در این بازار، یک خرید عمده توسط یک سرمایه‌گذار نهادی می‌تواند وضعیت را دگرگون کند و به عکس، یک فروش عمده توسط سرمایه‌گذاران نهادی اوضاع را وخیم‌تر می‌کند.

«بازار عصبی» یا «بازار پرتنش» کدام است؟

بازار اوراق بهاداری که نسبت به رویدادهای اقتصادی مانند بودجه سالانه، رشد صنعتی نامطلوب، موضوع کنترل قیمت‌ها، تغییر دولت و مانند آن بسیار حساس است و واکنش نشان می‌دهد، یک بازار عصبی یا پرتنش است.

تحلیل بنیادی (Fundamental Analysis) چیست؟

تحلیل بنیادی به معنی مطالعه علمی عوامل اصلی و پایه‌ای در تعیین ارزش سهم است. تحلیلگر به طور معمول، به مطالعه میزان فروش، دارایی‌ها، تعهدات، ساختار بدهی، میزان درآمد، محصولات و سهم بازار، ارزیابی مدیریت، مقایسه شرکت با شرکت‌های رقیب و سرانجام برآورد ارزش ذاتی شرکت می‌پردازد. ابزار یک تحلیلگر اصولی نیز نسبت‌های مالی به دست آمده از مطالعه ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت در طول سال‌های گذشته است. تحلیل بنیادی بیشتر برای اهداف بلندمدت موثر است.

تحلیل تکنیکال (Technical Analysis) چیست؟

تحلیل تکنیکال روشی برای پیش‌بینی نوسان‌های قیمت یک سهم برپایه مطالعه نمودارها یا جداول قیمت است، تحلیلگر تکنیکال عقیده دارد تغییرات قیمت سهام یک امر تکراری است و حرکت سرمایه‌گذاران پیرو یک الگوی روانی خاص است. پس آن چه در گذشته اتفاق افتاده، در آینده نیز تکرار خواهد شد.

تحلیلگر تکنیکال، کاری به قوت و ضعف بنیادی شرکت ندارد، بلکه بر روی رفتار سرمایه‌گذاران و قیمت سهم در گذشته و آینده مطالعه می‌کند.

علم تکنیکال از کجا متولد شد؟

در آمریکا شخصی به نام چارلز داو علم تکنیکال را کلید زد و بعدها افرادی همچون جان مورفی قواعد جدیدی را در علم تکنیکال معرفی کردند.

چه ابزارهایی در تحلیل تکنیکال مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

ابزارهای پیش‌بینی یکی از متداول‌ترین ابزارهای مورد استفاده در تکنیکال است، ابزارهایی که با کمک آن می‌توان به سقف و کف قیمتی رسید و یا به این نتیجه رسید که قیمت سهم در میانه رشد یا میانه افت قرار دارد.

از سویی دیگر، ابزارهای Follow نیز از جمله ابزارهای مورد استفاده در تحلیل تکنیکال است که حمایت‌ها و مقاومت‌ها را به کمک این ابزار می‌توان شناسایی کرد، در شرایطی که اندیکاتورها نیز به عنوان متداول‌ترین ابزارها در علم تکنیکال مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اندیکاتورها به دو دسته اسیلاتورها و دنبال‌کننده روند تقسیم می‌شوند. در اسیلاتورهایی نظیر RSA، هیجان خرید و فروش نشان داده می‌شود که می‌تواند معیاری از هیجان معامله‌گران در دادوستدها باشد.

درباره اندیکاتورها بیشتر توضیح می‌دهید؟

اندیکاتورها شاخص‌هایی هستند که به تحلیل قیمت کمک می‌کنند و مثل دماسنج عددهای مخصوص دارند. به عنوان مثال، هنگامی که در اتوبان با سرعت بالا در حال حرکت هستیم چراغ بنزین روشن می‌شود، به آن معنی که سرعت بالا با هشدار تخلیه بنزین در تضاد است و در بازار هم هیجان و قیمت اگر دچار تضاد شود، به اصطلاح تکنیکالیست‌ها «واگرایی» ایجاد می‌شود که یکی از اندیکاتورها است.

در تکنیکال از چه نمودارهایی استفاده می‌شود؟

نمودارهای شمعی (ژاپنی)، میله‌ای و خطی ساده، متداول‌ترین نمودارهای قابل استفاده در تکنیکال هستند که استفاده از نمودارهای خطی ساده و شمعی ژاپنی در ایران متداول‌تر است.

برای یادگیری تحلیل تکنیکال چه روشی پیشنهاد می‌کنید؟

برای یاد گرفتن تحلیل تکنیکال بهتر است در دوره‌های آموزشی موجود شرکت کرد و البته کار کردن و تسلط بر نرم‌افزارهای موجود تکنیکال هم در آموختن این دانش موثر است. با این حال، کتاب تکنیکال جان مورفی، تحلیل موج‌های الیوت در بازار سرمایه، الگوهای شمعی و... هم از جمله منابع آموزشی مناسب برای فراگیری علم تکنیکال است.

یک کتاب خوب و کامل که می‌توانیم برای تکمیل یادگیری تحلیل تکنیکال به شما پیشنهاد کنیم، کتاب تحلیل تکنیکال در بازار سرمایه نوشته جان مورفی می‌باشد. این کتاب فوق‌العاده که توسط بسیاری از فعالان بازار سرمایه توصیه شده است را می‌توانید از طریق این لینک سفارش دهید:

<http://shop.bourseiness.com/product/5>

مقاومت سهم چیست؟

در تحلیل تکنیکال، مقاومت سطحی از قیمت است که تصور می‌شود در آن فروش آنقدر قوی است که از افزایش بیشتر قیمت جلوگیری می‌کند. منطق حکم می‌کند که هنگامیکه قیمت بسمت سطح مقاومت بالا می‌رود، فروشندگان به فروش راغب تر شوند و خریداران تمایل کمتری به خرید پیدا کنند. اعتقاد بر این است که زمانی که قیمت به سطح مقاومت می‌رسد، عرضه بر تقاضا غلبه می‌کند و از افزایش قیمت به بالای سطح مقاومت جلوگیری می‌کند.

حمایت چیست؟

در تحلیل تکنیکال، حمایت سطحی از قیمت است که تصور می‌شود در آن تقاضا آنقدر قوی است که از سقوط بیشتر قیمت جلوگیری می‌کند، خریداران به خرید راغب تر شوند و فروشندگان تمایل کمتری به فروش پیدا کنند. اعتقاد بر این است که زمانی که قیمت به سطح حمایت می‌رسد، تقاضا بر عرضه غلبه می‌کند و از سقوط قیمت به زیر سطح حمایت جلوگیری می‌کند.

بازار نزولی (Bear Market) چگونه بازاری است؟

جو بدبینی حاکم بر بازار اوراق بهادار و وضعیتی که مردم باور دارند، بازار سیر نزولی خواهد داشت. در این بازار همه فروشندگان هستند و قیمت‌ها نیز به شدت کاهش می‌یابد.

بازار صعودی (Bull Market) چگونه بازاری است؟

بر عکس بازار راکد، در این حالت مردم به آینده بازار خوش‌بین هستند و قیمت اوراق بهادار نیز در اثر هجوم مردم برای خرید رو به صعود است.

معاملات یک روزه اوراق بهادار (Day Trading) چگونه است؟

در این روش، سرمایه‌گذار سهام مورد نظر خود را در طول یک روز خریداری می‌کند و بار دیگر آن را به فروش می‌رساند تا به این ترتیب از نوسان قیمت آن سود ببرد. به این روش نوسان‌گیری روزانه نیز گفته می‌شود.

خرید پله‌ای سهام را توضیح دهید؟

یکی از روش‌های خرید سهام در بازار "خرید پله‌ای" است. این جمله را مکرراً در مورد خرید یا فروش سهام می‌شنویم.

"خرید پله‌ای سهام" در یک تعبیر عامیانه به این معنی است که اگر احساس می‌کنیم یکی سهم دارای پتانسیل رشد است، ولی از رشد کوتاه مدت آن اطمینان نداریم خرید خود را تقسیم بر چند بخش کرده و در روز بخشی از آن را خرید کنیم.

با این کار هر روز بخشی از پول خود را در گیر آن سهام می‌کنیم و از سود آتی آن سهم استفاده می‌کنیم. حال چنانچه احساس ما غلط از آب در آید و یا در این حین بازار تغییر جهت دهد، از خرید بخش‌های بعدی آن سهام اجتناب خواهیم کرد. با این کار بخشی از پول خود را نجات می‌دهیم.

خرید پله‌ای سهام به معنی خرید مرحله‌ای سهام و استفاده از این روش شامل مفروضاتی به شرح ذیل است:

- ۱- فرض غالب این است که در بازار سهام به رشد است.
  - ۲- بازار سهام در آینده نزدیک تغییر جهت نخواهد داد و منفی نخواهد شد.
  - ۳- حرکت آتی قیمت‌ها به اندازه‌ای آهسته است که به ما امکان اتخاذ تصمیم را می‌دهد.
  - ۴- قیمت این سهم در آینده و به نفع ما افزایش پیدا خواهد کرد.
- به عبارتی فرض بر این است که ما سهامی را خریداری می‌کنیم که قیمت آنها در آینده نزدیک افزایش خواهد پیدا کرد، در این صورت ما به سه روش ذیل می‌توانیم سود خود را در آن سهم افزایش دهیم.

- ۱- افزایش سرمایه‌گذاری در سهام مذکور. این امر به این معنی است که از سهمی که قبلاً خریداری کرده ایم مجدداً خرید کنیم. این کار باعث می‌شود که علاوه بر تغییر قیمت تمام شده خرید، از افزایش آتی قیمت سهم نیز سهم نیز استفاده کنیم.
- ۲- افزایش تعداد دفعات یا تناوب خرید سهام. هر چه خرید سهم بالا رود، سود ناشی از افزایش قیمت آن سهم افزایش خواهد یافت.
- ۳- افزایش سرمایه‌گذاری همراه با تناوب سرمایه‌گذاری و خرید آن سهم.

استفاده از هر یک از این روش به دو عامل مهم بستگی دارد:

الف- هزینه معاملاتی

اصولاً هرچه هزینه معاملاتی کم باشد، تناوب معاملات آن سهام توجیه بیشتری پیدا می‌کند.

ب- نوسانات قیمت سهام

مشکل ترین مرحله در خرید پله ای سهام پیش بینی جهت حرکت بازار است. اگر جهت حرکت بازار آن قدر مثبت نباشد که ما اهداف خود را پیاده سازیم و به سرعت جهت حرکت آن معکوس شود، ما سود نا شی از خرید اولیه خود را هم از دست خواهیم داد. پس برای خرید مرحله ای سهام باید پیش بینی افق میان مدت بازار مثبت باشد. با فرض این که میان مدت بازار مثبت است به سه روش می توان اقدام به خرید مرحله ای سهام کرد.

۱- خرید بخش بیشتری از سهام مورد نظر در اولین خرید و کاهش خرید های بعدی به صورت پله ای. مثلا در اولین مرحله اقدام به خرید هزار سهم از سهام شرکت الف می کنیم. در مرحله بعد اقدام به خرید ۵۰۰ سهم از سهام مذکور می کنیم. در مرحله سوم ۲۵۰ سهم، در مرحله چهارم سهم و در مرحله پنجم ۶۲ سهم خریداری می کنیم. حسن این روش این است که اولاً بیشترین سود را از خرید اولیه سهام می بریم و با خرید خود را حمایت می کنیم.

ثانیا قیمت تمام شده سهام خریداری شده با آهنگ ملایمی افزایش می یابد چرا که هر چه قیمت ها افزایش می یابد، حجم خرید ما کاهش می یابد.

ثالثا حجم سرمایه گذاری ما در سهام مذکور به مرور افزایش می یابد و تناوب معاملات، موجب سود بالای ما می شود. استفاده از این روش یک ریسک اساسی دارد و آن این است که اگر قیمت سهام به نفع ما افزایش نیابد و یا پیش بینی ما غلط از آب در آید و بازار معکوس شود زیان را متحمل خواهیم شد، چرا که بیشترین حجم خرید خود را در مرحله اول انجام داده ایم.

۲- تقسیم خرید به بخش های مساوی در مرحله از خرید پله ای. برای مثال در این روش برای خرید دو هزار سهم از سهام شرکت الف در روز اول ۴۰۰ سهم، در روز سوم ۴۰۰ سهم، در روز چهارم ۴۰۰ سهم و در روز آخر نیز ۴۰۰ سهم خریداری می کنیم. حسن این روش این است که اگر پیش بینی ما در ابتدا غلط از آب در آید، حجم خرید اولیه به میزانی نیست که زیان زیادی را به ما تحمیل کند. ریسک این روش این است که اگر قیمت سهام افزایش سریع پیدا کند، حجم کمی از سهام مذکور نصیب ما شده و سهام جدید را باید به قیمت های بالاتری خریداری کنیم. لذا خرید های آتی موجب افزایش قیمت تمام شده اولیه و کاهش سود ما نیز خواهد شد.

۳- روش سوم، روش اقتضایی است در این روش با تجزیه و تحلیل روند آتی بازار و قیمت سهام، اقدام به خرید مرحله ای سهام به یکی از دو روش فوق الذکر می کنیم. اگر فکر می کنید که بازار رو به رشد است و در آینده نزدیک تغییر جهت نخواهد داد و قیمت این سهم

در آینده نزدیک به نفع شما حرکت خواهد یا حرکت آتی قیمت ها به اندازه ای آهسته است که به شما امکان اتخاذ تصمیم را می دهد.

برای افزایش سود سرمایه گذاری نسبت به خرید مرحله ای سهام به روش اول اقدام کنید و اگر فکر می کنید که جهت حرکت بازار آن قدر مثبت نباشد که شما اهداف خود را پیاده سازید و به سرعت جهت حرکت بازار معکوس می شود به روش دو عمل کنید. در واقع در روش اقتضایی تاکید بر این نکته است که چنانچه هر یک از حالت های فوق، احتمال وقوع بیشتری داشته باشد، باید از آن فرصت استفاده بهینه کرد.

ضریب بتا یا عامل بتا چیست؟

ضریب یا عامل بتا وسیله ای است برای ارزیابی عملکرد یک سهم خاص یا گروهی از سهام در جریان حرکت کلی بازار. اگر بتای سهمی برابر با یک باشد، افزایش و کاهش قیمت آن درست مطابق حرکت بازار خواهد بود. در صورتی که اگر بتای سهمی ۲ باشد، افزایش و کاهش قیمت آن دو برابر خواهد بود. برای مثال، هنگامی که بازار ۱۰ درصد رشد قیمت را تجربه می کند، قیمت این سهم ۲۰ درصد افزایش می یابد و زمانی که بازار ۱۰ درصد سقوط می کند، قیمت این سهم ۲۰ درصد کاهش می یابد. سهمی که بتای آن ۰/۵ درصد است، اگر رشد قیمت ها در سطح بازار ۱۰ درصد باشد، رشد قیمت آن ۵ درصد خواهد بود، سهمی که بتای صفر دارد، در جهت عکس بازار حرکت می کند. در مدل قیمت گذاری دارایی سرمایه ای (CAMP)، ریسک سیستماتیک از بتا محاسبه می کنند.

ارزش چیست؟

هرگونه افزایش در قیمت یک سهم یا ارزش یک دارایی را افزایش ارزش می نامند.

سود سرمایه ای (Capital Gain) چیست؟

سودی است که در اثر فروش یک قلم دارایی به قیمتی بالاتر از قیمت خرید به دست می آید. این سود می تواند بلندمدت یا کوتاه مدت باشد.

بورس بازی چیست؟

در این روش، سرمایه گذار با پذیرفتن ریسک فراوان، اقدام به خرید و فروش چندین باره سهام یک شرکت خاص می کند تا به این ترتیب، از نوسان قیمت آن سهم در طول یک دوره مشخص استفاده کند و به سود سرمایه چشمگیری دست یابد.

بازارگردان (Market Maker) کیست؟

شخص حقوقی است که به منظور حفظ تعادل عرضه و تقاضای سهام یک شرکت خاص و افزایش نقدشوندگی آن بر حسب شرایط بازار اقدام به خرید و فروش آن سهم می‌نماید.

وجه حاصل از فروش سهام چه زمانی قابل وصول است؟

وجه حاصل از فروش سهام، سه روز کاری پس از انجام معامله قابل دریافت است. روزهای کاری، ایام هفته به جز روزهای پنج‌شنبه و تعطیلات رسمی می‌باشد.

افزایش سرمایه چیست؟

هرگاه شرکت برای توسعه فعالیت‌های خود به منابع مالی جدید نیاز داشته باشد، با پیشنهاد هیئت مدیره، سهامداران شرکت افزایش سرمایه را در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورد بررسی و رأی‌گیری قرار می‌دهند تا سرمایه شرکت به میزان مورد نظر افزایش یابد.

روش‌های افزایش سرمایه کدام است؟

شرکت‌ها از سه روش می‌توانند سرمایه خود را افزایش دهند.
 الف) از محل سود انباشته و اندوخته طرح و توسعه در قالب سهام جایزه
 ب) از محل آورده نقدی و مطالبات در قالب حق تقدم
 ج) از محل صرف سهام.

در روش اول شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به سهامداران می‌دهد و برای این کار نیازی به پرداخت وجه توسط سهامداران نمی‌باشد. در این حالت شرکت به دلیل اینکه سود انباشته قابل توجهی دارد، تصمیم می‌گیرد از محل سود انباشته افزایش سرمایه خود را انجام دهد. در نهایت شرکت پس از افزایش سرمایه، سود سهمی (سهام جایزه) به سهامداران خود پرداخت می‌کند. پس از افزایش سرمایه برآورد قیمت جدید سهام را می‌توان به صورت زیر انجام داد:

در روش دوم شرکت، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه را به ازای دریافت ۱۰۰۰ ریال برای هر حق تقدم (به قیمت اسمی سهم) به سهامداران می‌فروشد.
 در این حالت شرکت یا سود انباشته کافی ندارد و یا تصمیم استفاده از سود انباشته را برای افزایش سرمایه ندارد. بنابراین هیئت‌مدیره شرکت با تصویب مجمع فوق‌العاده تصمیم می‌گیرد از محل آورده نقدی یا مطالبات سهامداران افزایش سرمایه خود را انجام دهد.

بنابراین شرکت به منظور افزایش سرمایه ابتدا به سهامداران خود این حق را می‌دهد تا افزایش سرمایه دهند و این حق را به صورت برگه‌هایی با نام حق تقدم به سهامداران خود اعلام می‌کند.

سهامدار باید پس از دریافت حق تقدم، آن را پر کرده و برای شرکت ارسال کند. در این حالت سهامدار باید به ازای هر سهم جدید مبلغ یک هزار ریال (قیمت اسمی سهم) نیز به حساب شرکت واریز کند. البته در صورتی که سهامدار مطالباتی از شرکت داشته باشد، می‌تواند از محل مطالبات این مبلغ را پرداخت کند، پس از افزایش سرمایه برآورد قیمت جدید سهام را می‌توان به صورت زیر انجام داد:

$$\text{قیمت قدیم} + (1000 \times \text{نسبت افزایش}) \div (\text{نسبت افزایش} + 1) = \text{برآورد قیمت جدید}$$

در روش سوم با سلب حق تقدم سهامداران، سهام جدید ناشی از افزایش سرمایه به قیمت بازار مورد پذیره‌نویسی کلیه متقاضیان قرار می‌گیرد.

در چه صورت افزایش سرمایه شرکت به سهامداران تعلق می‌گیرد؟

افزایش سرمایه به سهامداری تعلق می‌گیرد که در تاریخ اجرای مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت مبنی بر افزایش سرمایه، مالک سهام شرکت باشد.

اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه شرکت را چگونه می‌توان دریافت کرد؟

برای اطلاع از نحوه دریافت اوراق جدید ناشی از افزایش سرمایه هر شرکت پذیرفته شده در بورس می‌توان با قسمت اطلاع‌رسانی تالارهای معاملاتی و یا با امور سهام شرکت مربوطه ارتباط برقرار کرد.

گواهی حق تقدم خرید سهام چیست؟

سهامداران یک شرکت، به نسبت سهم خود، مالک آن شرکت محسوب می‌شوند و در خرید سهام جدید شرکت نیز در اولویت قرار دارند. به این اولویت، حق تقدم خرید سهام می‌گویند. البته فقط زمانی که یک شرکت از محل آورده نقدی افزایش سرمایه می‌دهد، به سهامداران شرکت (نسبت به تعداد سهامی که دارد) حق تقدم خرید سهام، تعلق می‌گیرد.

حق تقدم، چه جذابیتی برای سهامداران فعلی شرکت دارد؟

حتما به خاطر دارید که گفتیم قیمت سهام اغلب شرکت‌ها در بورس، بیشتر از قیمت اسمی آنهاست، به عنوان مثال، اگرچه قیمت اسمی سهام شرکت الف ۱۰۰ تومان است، اما ممکن است قیمت این سهم در بورس، ۱۵۰ تومان باشد. در این صورت، قیمت بازار سهام شرکت الف، ۵۰ تومان بیشتر از قیمت

اسمی آن خواهد بود، بنابراین، سهامداران فعلی این شرکت با خرید سهام جدید، در واقع ۵۰ تومان به ازای هر سهم سود بدست می‌آورند، سودی که تنها به سهامداران فعلی شرکت تعلق دارد.
 $150 - 100 = 50$

سهامداران فعلی چگونه از تصمیم شرکت برای افزایش سرمایه مطلع می‌شوند؟
 پس از آنکه موضوع افزایش سرمایه شرکت در مجمع فوق‌العاده به تصویب رسید، موضوع در روزنامه کثیرالانتشاری که به عنوان روزنامه رسمی شرکت انتخاب شده، منتشر می‌شود تا همه سهامداران از این تصمیم مطلع شوند.

همچنین فرمی برای سهامداران آن شرکت ارسال شده و از آنها درخواست می‌شود تا در صورت تمایل به استفاده از حق تقدم خود برای خرید سهام جدید، فرم مذکور را تکمیل و برای شرکت ارسال نمایند. به این فرم، اصطلاحاً گواهی حق تقدم خرید سهام گفته می‌شود.

آیا سهامداران فعلی یک شرکت، ملزم به استفاده از حق تقدم خود هستند و در صورت استفاده نکردن از حق تقدم، از کسب سود ناشی از مابه‌التفاوت قیمت اسمی و قیمت بازار سهم محروم خواهند شد؟

سهامداران شرکت پس از دریافت گواهی حق تقدم خرید سهام، می‌توانند به یکی از سه روش زیر اقدام کنند:

۱- فرم استفاده از حق تقدم را در مهلت تعیین شده (که معمولاً ۶۰ روز است) تکمیل و برای شرکت ارسال کنند. این اقدام به منزله تمایل سهامدار به مشارکت در افزایش سرمایه شرکت است. بنابراین وی باید علاوه بر تکمیل فرم، به ازای هر حق تقدم، مبلغ ۱۰۰ تومان (قیمت اسمی سهام) را به حساب شرکت واریز نمایند تا سهام جدید، به نام آنها صادر شود.

۲- برخی از سهامداران ممکن است به علت عدم اطلاع از افزایش سرمایه شرکت و یا هر دلیل دیگر، در مهلت تعیین شده هیچ اقدامی نکنند. در این حالت، شرکت پس از پایان مهلت مقرر، حق تقدم باقیمانده را با قیمت روز بازار، در بورس فروخته و مابه‌التفاوت قیمت اسمی و قیمت بازار را به حساب سهامدارانی که از حق تقدم خود استفاده نکرده‌اند، واریز می‌کند.

۳- دسته سوم از سرمایه‌گذاران، افرادی هستند که گواهی حق تقدم خرید سهام خود را در بورس می‌فروشند. این گروه از سهامداران می‌توانند برای فروش گواهی حق تقدم سهام خود، به یکی از شرکت‌های کارگزاری بورس مراجعه و این گواهی را به قیمت روز بازار، به فروش برسانند. قیمت گواهی

حق تقدم در بورس، معمولاً معادل تفاوت قیمت اسمی (۱۰۰ تومان) و قیمت بازار سهم است. بنابراین، اگر مثلاً قیمت سهام شرکت الف در بورس، ۱۵۰ تومان باشد، قیمت گواهی حق تقدم خرید سهام شرکت الف در بورس، حدوداً ۵۰ تومان خواهد بود:

$$۱۵۰ - ۱۰۰ = ۵۰$$

طبیعتاً گواهی حق تقدم خرید سهام، برای آندسته از سرمایه‌گذارانی که انتظار دارند قیمت سهم مذکور در آینده با افزایش مواجه شود، جذابیت دارد، زیرا با خرید این گواهی، می‌توانند سهامدار شرکت مذکور شوند.

از آنجا که گواهی حق تقدم خرید سهام نیز همانند سهام، در بورس داد و ستد می‌شود، بنابراین یک ورقه بهادار به شمار می‌رود.

نکته قابل توجه اینکه در هر صورت، مزایای ناشی از حق تقدم، به سهامداران شرکت تعلق دارند و حتی در صورت عدم استفاده آنها از حق تقدم، آنها از کسب این مزایا محروم نخواهند شد، اگرچه برخی سهامداران ترجیح می‌دهند با دریافت سهام جدید، از این مزایا استفاده کنند و برخی دیگر، با فروش گواهی حق تقدم خود در بورس.

خرید و فروش حق تقدم سهام یکی از روش‌های سودآور در بازار بورس است که البته ترفند خاصی دارد. برای اطلاع از چگونگی این ترفند و کسب سود بالا از حق تقدم سهام می‌توانید محصول دیگر ما به اسم کسب سود بالا از حق تقدم سهام را از طریق این لینک خریداری کنید:

<http://shop.bourseiness.com/product/1>

چه زمانی شرکت موظف است به اجبار سرمایه خود را کاهش دهد؟

اگر بر اثر زیان‌های وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از بین برود، هیأت مدیره مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقاء شرکت مورد شور و رأی واقع شود. هرگاه مجمع مزبور رأی به انحلال شرکت ندهد باید در همان جلسه سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه خود کاهش دهد.

سهام شناور آزاد شرکت‌ها به چه معنی است؟

منظور از سهام شناور آزاد مقدار سهمی است که انتظار می‌رود در آینده نزدیک، قابل معامله باشد. یعنی در مالکیت دارندگانی است که آماده‌اند در صورت پیشنهاد قیمت مناسب از سوی خریداران آن را برای فروش ارائه کنند.

موضوع نظریه جدید سبد سهام (Modern Portfolio Theory) چیست؟

نظریه MPT به عنوان یکی از مهم ترین و تاثیرگذارترین تئوری های اقتصادی بر مبنای اصول مالی و سرمایه گذاری توسط مارکویتز (Markovits) در سال ۱۹۵۲ تحت عنوان انتخاب سبد سهام معرفی شد. بر اساس این نظریه در انتخاب گزینه های مختلف برای سرمایه گذاری صرفا توجه به ریسک و بازده یک سهم کافی نیست و در حالتی که سرمایه گذاری در تعداد زیادی سهام صورت گیرد، می توان از توزیع دارایی در سهام مختلف برای کاهش ریسک و افزایش بازده بهره برد.

برای اکثر سرمایه گذاران، ریسک خرید تک سهم، کسب بازدهی کمتر از انتظار است و یا به عبارت دیگر انحراف از بازدهی میانگین است (هر سهمی به نوبه خود دارای انحراف معیاری از میانگین است که در این تئوری به آن ریسک اطلاق می شود).

در حقیقت ریسک خرید سبد سهام با توزیع مناسب بسیار کمتر از ریسک خرید تک سهم است، به دلیل اینکه ریسک سهام مختلف مستقل از یکدیگر است. به عنوان مثال فرض کنید سبد سهامی از دو سهم که یکی در حالت افزایش نرخ بهره بانکی و دیگری در حالت کاهش نرخ بهره سود می دهد، تشکیل شده باشد.

این سبد در هر حالتی فارغ از اینکه نرخ بهره افزایش یا کاهش یابد، سود می دهد. در واقع مارکویتز نشان داد سرمایه گذاری تنها انتخاب سهام نیست بلکه انتخاب ترکیب مناسبی از سهام است.

گام سوم: یادگیری روش‌های تحلیل سهام و اصول سرمایه‌گذاری در بورس

برای کلیه افرادی که قصد سرمایه‌گذاری در بورس را دارند، این سوالات پیش می‌آید که زمان مناسب برای خرید و فروش سهام را چطور باید پیدا کرد؟ چه مقدار از سرمایه را باید درگیر هر معامله کرد؟ مدیریت سرمایه را چگونه باید انجام داد؟

جواب ساده این است که باید سهم موردنظر را تحلیل و بررسی کنید تا بتوانید تشخیص دهید زمان معامله است یا نه. و غیر از این، باید مدیریت سرمایه را نیز فرابگیرید تا بدانید در هر معامله چقدر می‌توانید ریسک کنید و چقدر از سرمایه را باید وارد بازار نمایید و ابهاماتی از این قبیل.... اما در مورد تحلیل، دو روش تحلیل پرترفدار که معامله‌گرها با استفاده از آن، سهام را مورد بررسی قرار می‌دهند تحلیل تکنیکال و بنیادی است.

در تحلیل تکنیکال، فقط نمودار قیمت‌ها و حجم معاملات بررسی می‌شود و معامله‌گر با توجه به اصول این نوع تحلیل که اکثراً پایه و اساس روانشناسی دارد، زمان مناسب برای خرید یا فروش سهم را بصورت تقریبی تشخیص می‌دهد.

در تحلیل بنیادی، اطلاعات و صورت‌های مالی شرکت، وضعیت سودآوری، تولیدات و مواد اولیه مصرفی شرکت و سایر اطلاعاتی که گزارش‌های مالی شرکت منتشر می‌شود را بررسی می‌کند. تحلیلگر بنیادی با محاسبات خود به ارزش ذاتی سهام یک شرکت دست پیدا می‌کند و با مقایسه ارزش ذاتی با قیمت فعلی، تشخیص می‌دهد که این سهم بیشتر از ارزش ذاتی است یا نه.

اگر قیمت سهم بیش از ارزش ذاتی باشد، تحلیلگر بنیادی می‌گوید برای خرید مناسب نیست و فروش سهم، گزینه عاقلانه‌تری است ولی اگر تشخیص دهد که سهم موردنظر کمتر از ارزش ذاتی قیمت‌گذاری شده است، آنرا برای خرید مناسب می‌داند.

هرکدام از دونوع تحلیل فوق، مزایا و معایب مربوط به خودشان را دارند. اما به دلیل اینکه تحلیل بنیادی، نیازمند اطلاعات بیشتر و مطالعه خیلی بیشتری می‌باشد، اکثر معامله‌گران ترجیح می‌دهند با استفاده از تحلیل تکنیکال و روانشناسی بازار اقدام به خرید و فروش و کسب سود نمایند.

برای دریافت فایل‌های رایگان آموزش تحلیل تکنیکال و بنیادی می‌توانید به وبسایت زیر مراجعه کنید:
www.shop.bourseiness.com

یک کتاب خوب و کامل که می‌توانیم برای تکمیل یادگیری تحلیل تکنیکال به شما پیشنهاد کنیم، کتاب تحلیل تکنیکال در بازار سرمایه نوشته جان مورفی می‌باشد. این کتاب فوق‌العاده که توسط بسیاری از فعالان بازار سرمایه توصیه شده است را می‌توانید از طریق این لینک سفارش دهید:
<http://shop.bourseiness.com/product/5>

چند توصیه مهم برای سرمایه گذاری در بورس

۱- همواره سبدي از سهام متنوع تشکیل دهید تا ریسک سرمایه گذاری شما کاهش یابد. با این کار، زیان ناشی از کاهش قیمت یک یا چند سهم، با سود ناشی از افزایش قیمت سایر سهام موجود در سبد سرمایه گذاری شما کاهش خواهد یافت.

۲- حتی الامکان، بجای خرید مستقیم سهام، از طریق صندوق های سرمایه گذاری وارد بورس شوید، چون این صندوق ها، توسط افراد حرفه ای اداره شده و تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می کنند، بنابراین ریسک سرمایه گذاری شما تا حد زیادی کاهش می یابد. جالب است بدانید برخی از صندوق های سرمایه گذاری، پرداخت حداقل سود مشخصی را تضمین می کنند.

اگر نگران آن هستید که با سرمایه گذاری در بورس، ضرر و زیان کنید، توصیه می کنیم قبل از سرمایه گذاری واقعی در بورس، سرمایه گذاری در فضای شبیه سازی شده بورس را تجربه کنید؛ سامانه اینترنتی تالار مجازی بورس ایران به نشانی www.irvex.ir این امکان را برای شما فراهم می کند.

تالار مجازی بورس ایران با شبیه سازی فضای واقعی بورس، به شما کمک می کند که بدون نیاز به پول و بدون آن که ریسکی متوجه شما شود، سرمایه گذاری براساس شرایط واقعی بورس را تجربه کنید، چون قیمت سهام و سایر شرایط در این تالار، تا حد بسیار زیادی، منطبق با شرایط واقعی بورس است، بنابراین شما می توانید مهارت خود در سرمایه گذاری و کسب بازدهی از بورس را با سایر کاربران تالار مقایسه کنید.

۳- با نگاه بلندمدت سرمایه گذاری کنید.

۴- توجه داشته باشید که ذات بورس با نوسان همراه است، بنابراین در مواجهه با افت و خیزهای مقطعی بازار، هیچگاه بصورت شتابزده و هیجانی اقدام به خرید یا فروش سهام نکنید.

۵- برای شروع کار، از سرمایه های مازاد خود استفاده کنید و سرمایه های ضروری خود را وارد بورس نکنید. همچنین برای تامین سرمایه، از فروش منزل شخصی یا لوازم ضروری زندگی تان خودداری نمایید.

۶ - حتما برای سرمایه گذاری در بورس، با افراد متخصص مشورت کنید. کارگزاران رسمی بورس که مجوز مشاوره دارند، یکی از مناسب ترین گزینه ها برای مشورت در سرمایه گذاری هستند.

۷ - غیر از اینکه همیشه احتمال ضرر در بورس وجود دارد، برخی اوقات احتمال غیرقابل معامله شدن سهام نیز وجود دارد که باعث می شود سرمایه شما برای مدتی بلوکه بماند.

مواردی مانند دریافت کدمعاملاتی از کارگزار بسیار آسان است ولی مهم این است که بتوانید با افزایش اطلاعات و مهارت‌هایتان در این بازار پیشرفت کنید و دوام بیاورید.

بگذارید پاتوق فعالان بازار بورس و معامله‌گران سهام را هم به شما معرفی کنم. سایت بورسینس با آدرس www.bourseiness.com یک شبکه اجتماعی مخصوص فعالان بازار بورس است.

خوشحال می‌شویم به جمع اعضای چندهزار نفری سایت ما بپیوندید. ما در بورسینس همراه شما هستیم و می‌توانید هر سوالی در رابطه با بازار بورس داشتید در آن سایت مطرح کنید. با خوشحالی و البته بصورت رایگان پاسخگوی سوالات شما خواهیم بود.

موفق و سربلند باشید.
تیم بورسینس

منابع و ماخذ اصلی: seo.ir - irvex.ir - irbourse.com - sena.ir و سایر وبسایت‌ها